

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 55

Tuzla, septembar/rujan 2012.

Cijena 1,00 KM

TEME BROJA:

Programski ciljevi novoizabranog predsjednika SLD TK

Neak svjetska iskustva u lovstvu

Farmski uzgoj jelenske divljači

Lov prepelica i goluba grivnjaša

Jesenska priprema za zimsko prehranjivanje divljači

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:
Predsjedništvo Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:
Faruk Huskanović,
predsjednik Predsjedništva SLD TK

Redakcija lista "Lovac":
Rasim Omerović (Kalesija),
Hasib Imamović (Tuzla),
Šerif Bečić (Banovići),
Hasan Muratović (Zivinice),
Ramo Memić (Sapna),
Samed Mehmedović (Srebrenik),
Esad Hanić (Gradačac),
Hajrudin Imširović (Teočak),
Hariz Salihović (Kladanj),
Džemal Jukan (Gracanjica),
Mujo Softić (Lukavac),
Sulejman Hadžić (Doboj-Istok) i
Hazim Mujkić (Čelić).

Glavni i odgovorni urednik:
Rasim Omerović, dipl. ing. šumarstva

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Jasmin Bećirović, profesor

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/277-525
Web site: www.lovaack.com
E-mail: info@lovaack.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list „Lovac“ oslobođen je dijela
poreza na promet

Federacija Saveza za lovstvo i zaštitu divljači u Evropskoj Uniji (FACE)

FACE

FACE je neprofitna nevladina organizacija lovstva i zaštite divljači sa sjedištem u Briselu. Ustanovljena je 1977. godine i

predstavlja interese oko 7 miliona evropskih lovaca preko lovačkih saveza države članice Federacije. Sa sjedištem u Briselu, odgovorna je za koordinaciju aktivnosti, projekata, programa i za pripremu i implementaciju politika koje usvaja Uprava i Generalna skupština. Generalni sekretar i njegovi saradnici održavaju redovne kontakte s raznim evropskim institucijama, nacionalnim institucijama, međunarodnim nevladinim organizacijama i sredstvima javnog informisanja. Glavna uloga FACE-a je da državama članicama pravovremeno obezbijedi najnovije informacije, koje se odnose na evropsko zakonodavstvo i promjene u njemu. U tom cilju FACE mjesečno izdaje bilten koji sadrži informacije o radu FACE tima u Briselu i o tome šta je značajno u lovnom svijetu Evropske Unije u tom mjesecu. Bilten se može naći na adresi <http://www.face-europe.org/fs-newsletter.htm>.

Generalna Skupština FACE-a je donijela Manifest FACE-a, koji je ustvari odnos Federacije Lovaca EU do deset najznačajnijih oblasti u kojima se praktično nakazuju problemi i preporučuje djelovanje Evropske Unije, kao i politički uticaj evropskih lovaca u tom smislu. To su oblasti:

- zaštita prirode i njena održiva upotreba,
- zaštita raznolikosti prirode uz uključanje regionalne politike,
- upravljanje divljim pticama,
- suživot među ljudima i životinjama
- smanjivanje razlike među lovcima i prirodnjacima
- objektivne mjere za zaštitu divljači
- lov sa psima bez mučenja životinja
- standardi kvaliteta mesa divljači,
- mobilnost lovaca po državama EU i
- razvatak ruralnog područja

FACE broji 36 evropskih država članica: Austrija, Belgija, Bjelorusija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Hrvatska, Kipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Irska, Italija, Letonija, Litvanija, Luksemburg, Malta, Holandija, Norveška, Poljska, Portugal, Srbija, Rumunija, Slovačka, Slovenija, Španija, Švedska, Švajcarska, Turska, Ukrajina i Velika Britanija.

- FACE, kao Federacija lovačkih saveza, brani i predstavlja zajedničke interese svojih članica na evropskom i međunarodnom nivou.
- FACE, kao nevladina organizacija za zaštitu prirode, podržava lov u skladu s razumnim i održivom upotrebom prirodnih resursa za očuvanje i upravljanje divljači, za zaštitu, stvaranje i obnavljanje habitata, za obezbjeđivanje biološke raznovrsnosti i kao oruđe za razvoj ruralnih područja.
- FACE je priznat od strane Evropske komisije za predstavničko tijelo 7 miliona lovaca. FACE priprema zakonodavstvo EU koje se odnosi na lovstvo, upravljanje, zaštitu i zdravlje divljači, kao i utvrđivanje standarda kvaliteta divljačine.
- FACE održava redovne kontakte sa predstavnicima Evropskog parlamenta. Od 1985. godine obezbjeđuje Sekretarijat Parlamentarne lovačke grupe koja služi kao most između Parlamentarnog i civilnog društva.
- FACE ima status posmatrača u Savjetu Evrope, i još posebno u Stalnom odboru Bernske konvencije, koja se brine o zaštiti divljači.
- FACE takođe ima status posmatrača na mnogim drugim međunarodnim konvencijama, kao što su Bona konvencija o migratornim životinjskim vrstama, Afričko-evroazijski sporazum o vodenim pticama selicama i Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim životinjskim vrstama.
- FACE zajedno sa međunarodnim i nacionalnim organizacijama aktivno učestvuje na brojnim projektima zaštite prirode. Ovim doprinosi podizanju svijesti javnosti o važnosti uloge koju održivo lovstvo igra u očuvanju prirode.

Programski ciljevi novoizabranog predsjednika SLD TK

Za predsjednika SLD TK ste jednoglasno izabrani prvenstveno jer ste kao inženjer šumarstva dali veliki stručan doprinos razvoju lovstva i opećenito privrede, odnosno osmislili ste i realizirali projekte gospodarenja lovištima na principima tržišne ekonomije, ali što je prioritet u daljem radu?

I dalje će u prvom planu biti aktivnosti zaštite, prehrane i oplemenjivanja divljači, izgradnje lovno-uzgojnih objekata, uređenja lovišta, popularizacija lovnog turizma, čuvanja eko sredine i biodiverziteta, odnosno ekološke ravnoteže prirodnih staništa divljači, pošumljavanja, planiranje racionalnih projekata lovno-privredne osnove sa željom da u središtu svega bude lovačka etika

kao pokretačka snaga pojedinca, odnosno lovca da ostane vitez prirode i u tome osjeća golem užitek. Evropski način lovovanja jeste obaveza, ali će centralno mjesto zauzimati naš bosanski lovac sa svojim specifičnim mentalitetom zaljubljenika prirode i lovačkog druženja. Stimulativni potencijali svih 13 lovačkih društava SLD TK sa svojih preko 6000 članova, ulivaju optimizam da će lov opstati kao veoma važan segment društva u smislu očuvanja biološke raznolikosti, zdrave ekološke sredine i slobodne prirode, kao i korištenja potencijala lovnog turizma. Društveno bitna uloga lovca će morati biti još više disciplinirana, odnosno ustrojena u skladu s programskim ciljevima zaštite populacija divljači i prirode, u čemu će svaki pojedinac moći dati svoj doprinos u unapređivanju stanja lovišta, uzgoju, prehranjivanju i oplemenjivanju određenih vrsta divljači kroz selektivni i uzgojni odstrjel, izgradnji lovno-gospodarskih objekata, kao i u razvoju lovnog streljaštva i lovne kinologije.

Danas lov ima ne samo sportski, nego privredni, ekološki, kulturni i društveno-politički značaj pa Vaša uloga predsjednika prevazilazi lovstvo i zadire u mnoge druge sfere života! Kako ćete se nositi s time i imate li neke planove s obzirom da ste aktuelni načelnik Općine Kalesija, priznat društveno-politički djelatnik i kandidat za načelnika i u narednom periodu?

Dosadašnji predsjednik SLD TK se odlično nosio s tom činjenicom unaprijedivši rad lovačkih udruženja, a moja namjera je da principe lovstva, kao jednog od najorganizovanijih segmenata društva, primjenim i u ostalim oblastima života i rada, a to, znači, prije svega, omasovljenje djelatnika kroz programske ciljeve pokretanja proizvodnje kroz realizaciju planova cjelovitog finansijskog i vlasničkog restrukturiranja, stimuliranja i rasterećenja male privrede i održivih

Intervju sa novim predsjednikom SLD TK gospodinom Rasimom Omerovićem, diplomiranim inženjerom šumarstva iz Kalesije. Razgovarao Dino Mujedinović, dipl. žurnalist. Fotografija Midhat Dugonjić.

obrtičkih djelatnosti, obezbjeđenja sredstava za poticaj razvoja poduzetništva, gospodarstva, domaće proizvodnje (animalne i biljne), poljoprivrede i obrta kroz provedbene programe koji će privući investitore i poslovne subjekte, nezaboravljajući brigu o socijalno najugroženijim porodicama koje nemaju riješeno stambeno pitanje. U svemu tome će mi sigurno pomoći dosadašnje iskustvo načelnika Općine i predsjednika Lovackog društva. Dakle, ponosan sam što sam na čelu SLD TK, a kao načelnik sam isto tako ponosan na ono što je urađeno u Kalesiji u vremenu u kojem obnašam funkciju načelnika Općine. Želim da budem načelnik svim građanima Kalesije i tako sam se ponašao u smislu ravnomjernog razvoja cijelog područja Općine, odnosno uravnoteženog ulaganja i izgradnje cijele Općine. Urađeno je puno, promjene su sigurno najupečatljivije u gradskom sjedištu, što je i logično. Ali smo, također, u svim mjesnim zajednicama uradili asfaltno puteve, vodovodnu mrežu, a cilj nam je da cijela Općina bude kvalitetno snabdjevena pitkom vodom. Izgradili smo Fabriku vode i tražimo nova izvorišta. U pripremi je Glavni projekt kanalizacione mreže za cijelu Općinu, jer svjesni smo da bez cjelovitog sistema prikupljanja, odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda ne možemo zaštititi naše vodotoke i izvorišta. Ekološka dimenzija programskih zadataka posebno se potencira. Sa ciljem zaštite naših šuma, voda i zemljišta, pristupit ćemo potpunom zatvaranju i sanaciji deponije otpada na lokalitetu Visa i stvoriti uslove organiziranog sakupljanja i odvoza smeća sa cijelog područja Općine. I dalje smo otvoreni za nove projekte, stvorili smo povoljan ambijent izgradnjom industrijskih zona u Kalesiji centru, Kalesiji Gornjoj, Tojšićima, Vukovijama i Memićima. Gradimo veliku Sportsku dvoranu u centru Kalesije, ali smo uradili preko trideset sportskih poligona širom Općine. Ono što najviše dodirnih tačaka ima sa lovstvom je afirmacija rekreativnog turizma kroz uređenje lokacija namijenjenih za odmor i rekreaciju. U toku je uređenje izletišta u Grabiku, nastavit ćemo s uređenjem Plješevice, Visa i Kiseljaka u Dubnici. Ovim projektima se posebno naglašava ekološka dimenzija, s ciljem očuvanja ovih prostora u prirodnom ambijentu. Isto tako, s obzirom da je poljoprivredno zemljište, kao naš najveći resurs, još uvijek nezagađeno, moramo ga sačuvati, a takođe i podsticati poljoprivredne proizvođače da uz stručnu pomoć proizvode zdravu hranu, a takođe stvarati uslove da poljoprivredni proizvođači, a mnogi od njih su lovci, mogu živjeti od svog rada. Uvjeren sam da će mi dosadašnje iskustvo sigurno pomoći da započete projekte uspješno

završimo, a sve što smo planirali, dobrom organizacijom i angažiranošću svih partnera u potpunosti ostvarimo. Zajedno možemo i hoćemo.

Da li to znači da obavezujuće evropske principe lovstva neće biti teško primijeniti u našim složenim bosanskohercegovačkim uvjetima?

Evropski put lovstva zahtjeva neizbježnu transformaciju, ali sam već rekao da se mi oslanjamo na tradiciju, odnosno na tradicionalno moralni lik našeg lovca, na njegovu ljubav prema prirodi i lovačkom druženju, na njegov entuzijazam i spremnost da odgovori obavezama koje nameće moderno lovstvo, plansko gazdovanje lovištem, kalendarske aktivnosti, očuvanje ekoloških sistema i implementacija novih zakonskih rješenja i, prije svega, znanje i iskustvo u unapređivanju kvalitativnog i kvantitativnog stanja divljači. Šta više, uvjeren sam da iskustvo SLD TK kroz organiziranu društvenu brige za divljač i biološku raznolikost, iskustvo unosa novih vrsta divljači i gazdovanja lovištima, može mnogima pomoći da kvalitetno ustroje svoje lovno-privredne aktivnosti, ako bi se realiziralo nastojanje integracije postojećih lovačkih saveza, i to ne samo na prostoru Federacije BiH nego i cijele BiH.

Skupština TK je početkom godine usvojila Odluku o osnivanju lovišta! Koje su obaveze članica SLD TK po ovoj Odluci?

Ovom Odlukom se osniva 14 lovišta, utvrđuje naziv lovišta, namjena, tip i karakteristike lovišta, ukupna površina, opis granica lovišta, bitne vrste, najvažnije ostale vrste i nezaštićene vrste te posebno rijetke i ugrožene vrste divljači koje naseljavaju lovišta s ovih područja. Odluka o osnivanju lovišta će olakšati organizaciju lovstva, odnosno učinit će efikasnijim sam uzgoj, korištenje divljači i uređenje lovišta na osnovu godišnjih planova gospodarenja lovištima. Mjere gajenja, zaštite i lovljenja divljači će se moći lakše i intenzivnije sprovesti, a obaveze članica po ovoj Odluci uredit ćemo našim internim aktima za što imamo vrsne, educirane i iskusne lovce raznih profesija u radnim tijelima, Predsjedništvu i Skupštini Saveza LD TK.

Što ćete preduzeti u vezi aktuelnog ustanovljavanja lovišta i izrade lovno-privrednih osnova za lovačka društva s područja Tuzlanskog kantona i njihovog usklađivanja sa šumsko-privrednim osnovama?

Općenito, lovno-privredna osnova će morati biti usklađena s dugoročnim programom razvoja poljoprivredne proizvodnje, šumsko-privrednom osnovom za površine na kojima se lovište nalazi, vodoprivrednom osnovom, prostornim planom i ratičiranim međunarodnim ugovorima iz oblasti lova, zaštite prirode i prirodnih staništa divljači, a konkretno: uradili smo inicijativu prema nadležnim zakonodavnim institucijama za izmjenu Zakona o udružinjama i fondacijama F BiH u dijelu koji definira postupak osnivanja i registriranja udruženja građana na način da se taj postupak ne

odnosi na udruženja građana-lovačka društva, odnosno, da se registracija ovih udruženja uvjetuje s posjedovanjem ugovora o korištenju lovišta, kao i zahtjev prema Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede TK da se kod izrade kriterija za dodjelu koncesija gospodarenja lovištima, u skladu sa Zakonom o koncesijama, uvaži i favorizira: dosadašnje iskustvo u gazdovanju lovištem, izgrađena infrastruktura lovno-uzgojnih i lovno-tehničkih objekata u lovištu kao i broj članova budućih korisnika ovog javnog dobra a radi zadovoljenja širih općekorisnih, socioloških funkcija lovišta, što je utemeljeno na tipovima formiranih lovišta (privredno-sportska lovišta). Takođe, aktuelan je i naš zahtjev Skupštini TK za izmjenu i dopunu Odluke o osnivanju lovišta na području Tuzlanskog kantona na način da se zone B i C u okviru Zaštićenog pejzaža Konjuh, a koje nisu definirane pomenutom Odlukom kao lovišta, definiraju kao lovne površine i pripoje privredno-sportskim lovištima spram teritorijalnih pripadnosti općinama. Dalje, u cilju sprečavanja krivolova, po dobijanju saglasnosti na godišnje planove gospodarenja lovištima za lovnu 2012./2013., po jedan primjerak plana ćemo dostavi svim policijskim upravama na području TK uz obavještenje da samo korisnici lovišta koji imaju pomenute saglasnosti mogu izdavati odobrenja za lov i lovne karte, te da se osobe koje se zateknu u lovištima s na-

oružanjem, a ne posjeduju pomenutu dozvolu ili lovnu kartu, smatraju lovkradicama tako da je samim time protiv njih potrebno preduzeti sankcije predviđene Zakonom.

Na kraju, jesam li u pravu ako kažem da SLD TK spremno dočekuje dodjelu koncesija gospodarenja lovištima?

Da, u pravu ste, SLD TK je spremno dočekao proces dodjele koncesija gospodarenja lovištima, odnosno divljači, jer se u tom procesu pojavljujemo kao konkurentan poslovni partner zbog činjenice da smo 16 godina postojanja opravdali razultatima djelovanja, odnosno dokazali smo izuzetnu organiziranost i sposobnost da, kroz impementaciju novih zakonskih propisa i racionalno gazdovanje lovištem, planski raliziramo aktivnosti lovaca na unapređivanju populacija, gajenju i zaštiti divljači, očuvanju i unapređivanju staništa divljači i uređivanju i održavanju lovišta, ublažavanju ekoloških promjena koje su dovele do narušavanja biološke raznovrsnosti i uticale na lovnu faunu. Svjesni da su lovište i divljač u kojem ona obitava, Zakonom o lovstvu definirani kao opće dobro od posebnog interesa za državu, naš dalji angažman u ostvarivanju ciljeva gazdovanja lovištem (divljači) će biti na principima stručnosti, ideja, inicijative i spremnosti da, kroz programe izdvajanja sredstava u namjenske fondove, edukaciju lovca, dalje osposobljavanje lovaca u stručnoj i lovočuvarskoj službi i usavršavanje kriterija za lovački ispit, ostanemo prepoznatljivi kao jedan od najorganizovanijih i bitnijih segmenata društva.

Neke aktivnosti Lovackog društva „Zelemboj“ Banovići

Srneći gulaš i Dani jagodastog voća

Već više godina LD „Zelemboj“ Banovići učestvuje na privrednoj manifestaciji „Dani jagodičastog voća“ koja se održava u Čeliciu. S obzirom da ovo tradicionalno druženje nije samo promoviranje zdrave hrane već doprinosi razvoju eko-etno turizma i afirmiranje privrednih postignuća pa tako i lovstva u regiji, ovo je bila prilika da i LD „Zelemboj“, na svom štandu, pokaže svoje lovačke trofeje koji su pobudili posebnu zainteresiranost posjetitelja, isto koliko i naš čuveni srneći gulaš. Mnogima koji su razgledali trofeje i jeli gulaš podijelili smo kape i majice sa znakom našeg Društva. Poslije završene manifestacije, naša ekipa je bila počašćena u hotelima „Bazeni Mrkaljević“, a Sead Muminović, načelnik Općine Čelić, dodijelio je javnu Pohvalu ekipi LD „Zelemboj“. Na gostoprimstvu se zahvalio Šerif Bečić, predsjednik Društva.

CAC BiH Gradačac

Na državnoj izložbi lovačkih pasa CAC BiH Gradačac, Šefik Abdulahović, član LD „Zelemboj“ Banovići je uspješno prezentirao tradiciju svoje lovačke porodice uzgajivača izvrsnih kerova. U izuzetno jakoj konkurenciji lovačkih pasa, Šefikov ker Bari je prvak u razredu mladih trobojaca, dok je keruša Cura zauzela prvo mjesto među oštrodlakim istrijanerima, a takmičila se i za najljepšeg psa izložbe. Inače, Abdulahović su više generacija unazad lovci i poznati odgajivači lovačkih pasa. Osim Šefika, aktivan lovac je i njegov otac Ešef, braća Šaban i Damir. Svi do jednoga su zaljubljenici u

lovstvo i uzgoj kerova. Njihovi psi su osvajači mnogih medalja, a najčešće su ocjenjivani najvišom ocjenom na kinološkim smotrama. Na fotografiji je Šefik sa svojim kerovima prvcima.

Pušteni fazani u lovište

U skladu s godišnjim Planom gazdovanja, LD „Zelemboj“ je realiziralo obavezu unosa fazanske divljači u lovište. Sredinom jula, u staništa ove divljači; Kipe, Lazine, Omazići i Mlake, lovci su pustili matična jata fazana nabavljenih u fazaneriji „Dragan Guberac Odžak“. Prilikom nabavke i odabira pilića, vodilo se je računa da se puste jata starosti koja se mogu najlakše prilagoditi i opstati u slobodnoj prirodi, odnosno u lovištu Društva, gdje je trenutno na snazi zabrana lova fazana, sve da bi se omogućilo da se fazani razmnože i tako steknu uslovi za nastavak tradicije lova ove atraktivne divljači. Svečano puštanje jata fazana u lovište Kipe-Bečići, izvršila je braća Rahmanović (na fotografiji). Suad i Mirhet Rahmanović su u tom dijelu lovišta napravili visoku čeku osmatračnicu, a inače su veoma aktivni članovi Društva, posebno u LS „Repnik-Radina“.

Prvi srndać u lovištu Zlaća

Otvorenje lova na srndaća je uvijek uzbudljiv i čekan s nestrpljenjem među svim lovcima LD „Zelemboj“, a ovogodišnji je posebno bio značajan za LS „Repnik-Radina“ (Revir I) iz razloga što se tog 9. juna okupila cijela Sekcija i sa novim članovima, lovcima-pripravnicima krenula u lov. Logor su postavili ispod Bornate kose u lovištu Zlaća. Nakon što je napravljan plan i raspored lova, glavni grupovođa je dao upute o vremenu dolaska i povratka sa čeka, kao i o etici lova koja se od očekuje od svih. Sunce nije bilo na zalasku kada je ispod vrhova Zelemboja odjeknuo pucanj iz karabina. Ubrzo su se čula još dva pucanja kao znak da je srndać ulovljen. Srećni

i vješti strijelac je bio Kasim Ikanović zv. Ljeva. Prvi odstrijeljeni srndać za novu lovnu sezonu je proslavljen u logoru i to do u kasno u noć, uz neizostavnu lovačku čorbu i lovačke priče.

Mujo Mebikić

Lovačko društvo „Srndać“ Gračanica

Sekcija „Stjepan Polje“ jedna od najaktivnijih

Kao jedna od najaktivnijih sekcija LD „Srndać“ Gračanica, LS „Stjepan Polje“ ima 38 članova, a njihov doprinos razvoju lovstva se najprije ogleda u aktivnostima izgradnje lovno-tehničkih i lovno-uzgojnih objekata. Jedini su koji su vlastitim radom i sredstvima izgradili dvije lovačke kuće. Lovačku kuću na Zečijem gaju su stavili u funkciju 1983. godine, a na Grapkića bari 2001. godine (na fotografiji). U svakom dijelu lovišta su izgradili na desetine hranilica, solila, nastrešnica, klupa, čeka i osmatračnica. Svaki dio lovišta ima skromne i upotrebljive hranilice za srneću divljač, koje obično nose ime lovca koji ju je izgradio. Na fotografiji je sedamdesetpetogodišnji Mehmed Tursumović pored „svoje“ - Mehine hranilice. Vrijedni lovci su u Sprečkom polju izgradili funkcionalnu nastrešnicu koju će koristiti tokom lova na divlje patke, fazane i prepelice (na fotografiji). Posebno treba istaći mladog lovca Mehmeda Mašića koji je vlastitim radom i sredstvima, na svom zemljištu, izgradio kvalitetnu visoku čekuosmatračnicu. Pomogao mu je nešto stariji lovac Mehmed Mujkić i još nekoliko lovaca (na fotografiji pored čeke). Ovu čekuu će koristiti za lov na visoku divljač i za praćenje brojnog i zdravstvenog stanja plemenite divljači, kao i praćenje brojnog stanja predatora.

Tajib Omerović

Djedovići lovci kroz pet generacija

Fikret Djedović iz Donje Obodnice je stub današnje generacije lovaca porodice koja preko pet koljena prenosi strast lovovanja. Šezdesetšestogodišnji Fikret, član LD „Tuzla“-LS „Obodnica-Dragunja“ (Revir VI), lovac je već 40 godina. O njegovom lovačkom iskustvu i ljubavi prema svemu što lovstvo podrazumijeva ne govore puno dobijene lovačke diplome koliko to porodična posvećenost lovu oslikava volju za slobodnom prirodom i nagon lovca. Fikretov djed Ibarahim je začetnik lovačke tradicije, nastavio je Fikretov otac Pašan, brat Osman, sin Nermin i unuk Eldar. Tajne i čari lova se daju u amanet. Fikret Djedović, koji je četiri godine bio predsjednik Sekcije, isto toliko lovovođa i 15 godina mentor, imao je od koga učiti i ima kome znanje i strast lova prenositi. I danas je veoma aktivan, prisutan u svim akcijama Društva, a poznat je kao vrstan odgajivač kerova i izrađivač prvoklasnih drvenih kundaka za lovačke puške i drški za lovačke noževe.

Oduvijek su Djedovići imali dobre lovačke pse, naročito goniče, lisičare, trobojce, posavce i barake. Fikretu je u najdubljem sjećanju ostao izvršni trobojac Šapi. Živio je 18 godina, nepogrešivo bi nalazio trag divljači, a za srne nije mario. U emotivnom naporu da se sjeti svega što čini dio bogate lovačke prošlosti Djedovića; lovačkih trofeja, događaja tokom lova, uzgoja i zaštite divljači, izgradnje lovno-uzgojnih objekata ili svega što krasí moralni lik svakog lovca njegove porodice, Fikret ističe magiju lova kada slatka strepnja neda spavati pred lov, kada je jedan dan kratak za merak lova. Umiralo se za lov i poetski i zbiljski – otac Pašan je preminuo na čeki (čeka Grič na Majejici). Nema puno porodica kao što su Djedovići čije lovačko stablo i umom i srcem i lovačkim damarima se grana kroz pet generacija, kod kojih viteški lov simbolizira način poštena života i krajnje predanosti nečemu što se voli.

Mirzet I.

Osman, Pašan i Fikret (sa lijeva na desno)

Iz lova na srndaća
(Fikret stoji peti, Nermin čuči treći
sa lijeva na desno)

Lovačko društvo „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić

Druženje lovaca iz Čelića i Lopara

U novoizgrađenoj lovačkoj kući u Čeliću upriličen je susret članova užeg rukovodstva lovačkih društava iz Lopara i Čelića. Lovcima iz LD „Majejica“ Lopare riječi dobrodošlice, u ime domaćina, uputio je Hazim Mujkić, predsjednik LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić. Između

ostalog, predsjednik je svima poželio sreću prilikom otvorenja lovne sezone na srndaća. Ispred gostiju se zahvalio Lazar Stevanović, predsjednik Upravnog odbora LD „Majejica“, koji je, između ostalog, poželio da ovaj susret preraste u tradicionalno druženje svih lovaca iz Čelića i Lopara. Doneseno je i nekoliko zaključaka koji se prevashodno odnose na saradnju ova dva lovačka društva u zajedničkim naporima na unapređivanju lovstva, suzbijanju krivolova i slično. Ovom susretu su kumovali dvojica starih i uzornih lovaca, Ibrahim Smajić iz Nahvioca i kod Šibošnice i Cvjetin Jakovljević iz Jablanice kod Lopara, koji su, kao iskusni lovci i umni ljudi, pokazali način kako se prevazilaze banalne nesuglasice, pokazali kako se gaji prijateljstvo i ukazali na zajedničke ciljeve.

*Komisija za informisanje
LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić*

Begovska keruša i Muhamedovi kerovi

Huso Čoso Mehmedović je volio protabiriti sa muškima jer nije imao sina, a taj dan na Blaganovu brdu ispriča mi Čoso zanimljiv lovački događaj od davnina. Počeo je od turskog vakta kada je njegov djed, zamjerivši se nekom begu u kamenitoj Hercegovini, doš'o u plodnu Bosnu i nastanio se u Godušu. Nazvali su ga Čoso, a taj nadimak osta u amenet pokoljenima. Tako ovaj moj Čoso reče da taj Goduš nije bio gdje je sad Goduš već u Rošnjju gdje bilo puno žitelja, ali je tada zavladao kuga od koje je umro veliki broj ljudi. Bježeći od te crne smrti, Goduš „se preseli“ na područje Sapne na neki pristranak kojeg sada zovu Štarokuća. U strahu od kuge koja je kosila nemilice i po cijele familije, ljudi su se sklanjali u njeve okružene šumom. Neke od tih njiva i danas su tu, a jednu od njih zovu Smajlovići po nekom Smajloviću Muhamedu koji osta upamćen kao uzgajivač koza i zalude-ni lovac. Nije se tada lahko postajalo lovcem pa se je tako Muhamed Smajlović mor'o namučiti i poslužiti lukavošću i bosanskom pameću ne bi li ispunio svoj san o sebi kao lovcu. Im'o je on mesa na pretek jer je imao puno koza pa želja da bude lovac nije bila otuda. Počela je istog onog trena kada je ugled'o kako begovi sa kerovima love, kako na toj velikoj teritoriji, punoj divljači, prate trag na konjima, zure, iščekuju, vrebaju, pucaju ili uz meze eglenišu o lovu. Nije Muhamedu bila dovoljna ljubav prema prirodi i kerovima, htio postati pravi pravcati lovac po svaku cijenu. Kako su begovi počeli dovoditi age i subaše, Muhamed se odvaži i poče prilaziti subašama govoreći im da bi i on volio biti lovac, moleći ih da mu pomognu da dobije papire za to i kakvu pušku. Toliko se tome nadao da je počesto znao pripremiti jare i po subašama poslati begovima kada dođu da love. Jedno jare jedno obećanje i tako zadugo, ali Muhamed nije gubio nadu, čak je žešće žudio gledajući s divljenjem kako rasni kerovi dižu divljač.

Jednog dana, tako poslije lova i poslata jareta, Muhamed se začudi kad među svojim kerovima ugleda rasnu kerušu. Razmišlj'o je šta da da čini pa odluči da kerušu zadrži. Dio koza odvoji, odvede u drugu njivu, napravi im tor u kojem, u sredini, napravi trap u kojem ostavi jednog svog kera i kerušu begovsku. Mušterijama koji su od njega kupovali koze prodavao je one što su bile dio stada uz brvnaru, odnosno uz kuću. Tako je uvijek pola koza imao u toru pola uz kuću. Begovi nisu odustali od svoje keruše, tražili su je uporno, slali age i

subaše po svuda pa i do Muhameda da ga priupitaju da je nije vidio. Govorio je da nije. Tako iz dana u dan kad jednom, došavši da obiđe kerušu, vidje da je okotila troje štenadi, svo troje muških. Obradova se više nego da mu se koza otrojčila. Nekako je i to uspio tajiti dok štenad nije uzrasla i počela goniti. Bilo ga je malo strah, ali je više bio radostan. Kad jednom, kad begovi po ko zna koji put dođoše lov loviti, desi se da begovi čuše i prepoznaše glas svoje keruše, a čuše i još sličnih glasića. Prokontaše begovi pa poslaše subaše da od Muhameda kupe jare. Đaba su došli jer Muhamed nije imao jare, a đabe su se i na sve strane osvrtali jer od keruše ni stasa ni glasa. I svašta su još pokušavali, presretali kerove, slali poznanike Muhamedove do njega, ali sve bez uspjeha.

Dodoše begovi u lov i naredne godine i opet su čuli glas keruše i njene štenadi. Smisliše se pa se dogovoriše se da pošalju agu i subašu da zovnu Muhameda kod njih na ručak. Tako i bi. Počastili begovi Muhameda svojski, kad, nakon duge šutnje, jedan beg, očito s najviše autoriteta među njima, zamoli Muhameda da vabne svoje kerove, a da će oni ispuniti obećanje i dati mu papire da uđe u to odabrano lovačko društvo, a dobiće i pušku i konja. Tad Muhamed vabne kerove, a oni poslušno dodoše i posjedaše kraj Muhameda. Poskakaše begovi, age i subaše i u čudu gledaše onu svoju kerušu među Muhamedovim kerovima. Onda onaj beg pruži Muhamedu kartu da je lovac, dade mu pušku, privede konja i reče da su to sve oni njemu pripremili, a da su namjeravali uzeti mu sve kerove, ali da će uzeti samo svoju kerušu i jednog njenog kera. Muhamed se lijepo zahvali, uze sve osim konja i obeća begovima da će im dati po jedno jare kad god budu dolazili u lov.

Bego Omerović
LD „Husić Mustafa Čektal“ Sapna

Down (daun) je engleska riječ. Dr. Lokar ju je preveo u svojoj knjizi izrazom »stoj« i on tu zapovijed pri izvođenju te radnje i upotrebljava. Kako pri toj zapovijedi pas cijelim tijelom leži na tlu, a i glava mu je donjim dijelom priljubljena tlu, čini se da zapovijed »stoj« za takvu radnju nije prikladna. Budući da u našem jeziku nema riječi koja bi tom položaju psa potpuno odgovarala, to se i kristi zapovijed »daun«. Sama riječ kojom se psu zapovijeda nije važna, važno je da psa učimo uvijek istom zapovijedi jednu vježbu. Njemci i Francuzi, a djelimično Talijani, ostali su pri zapovijedi »daun«, pa nije greška da je i mi upotrebljavamo.

Svrha te vježbe jest potpuno ovladavanje psom, a tom se vježbom umjesto batina, pas i kažnjava. Batinamo li psa, on, ako se osjeća krivim, neće doći ka nama nakon učinjene greške. Ako ga kažnjavamo »daunom«, on će doći, premda je to za njega oštra kazna, i to više psihička nego fizička. Ako smo psa dobro naučili da nam na zapovijed legne, nećemo imati većih poteškoća naučiti ga »daun«. To provedemo ovako:

Psu zapovijedimo da legne. Kad je legao, zapovijedimo mu »daun« i pri tome mu pritisnemo glavu k tlu, tako da su mu donji dio vrata i glava priljubljeni tlu.

Mnogi, naročito mladi psi, otimaju se toj vježbi, ne daju glavu k zemlji, a kada ih silimo, legnu na leđa i sve četiri noge dignu uvis. Popustiti mu ne smijemo, jer bismo time upropastili vježbu. Pas bi svaki put pokušao onu odbranu kojom se i prvi put odbranio. Ukoliko to pokuša, stavimo ga prisilno u položaj »daun« i pustimo ga prvi put jednu

minutu u tom položaju. Postupak uvježbavamo često i nismo pogriješili ako smo pri tom upotrijebili i prisilu. Ukoliko pas neće dobrovoljno u taj položaj, možemo ga tankom šibom po leđima udariti nakon što smo mu izdali energičnu zapovijed riječima.

Iz početka stojimo blizu psa, i to kod njegova prednjeg dijela, tj. u njegovu vidnom polju. Kasnije se od njega udaljujemo najprije tako da nas vidi, a kasnije i tako da nas ne vidi. Dođemo mu sasvim iza leđa i svaki njegov pokušaj da digne glavu spriječimo oštrim povikom i time da mu glavu stavimo ponovno u ispravan položaj. Svako popuštanje se osvećuje i upropašćuje trud. Pravilan položaj je takav da pas ima trbuh, vrat i glavu uz tlo, stražnje noge uz trbuh, a prednje ispružene ravno naprijed, dok glavu drži tačno između prednjih nogu.

Tu vježbu nemojmo nikada raditi odmah nakon što smo prethodno radili druge vježbe, koje je pas dobro izvršavao, jer je »daun« kazna. On, naime, poveže tu kaznu s prethodnom radnjom, pa mu nije jasno zašto ga nakon dobro izvršenih vježbi kažnjavamo. Zbog toga postaje nesiguran ubuduće kad mu zapovijedamo prethodne vježbe. Ona neka slijedi uvijek onda kada je pokazao neposluh ili bilo kako svjesno pogriješio. Mnogi naši lovci, a takođe i inozemni, zahtijevaju da pas mora u položaj »daun« kada se divljač pred njim diže i kada opalimo hitac. Bezuvjetno je potrebno da u oba slučaja pas ostane potpuno miran, ali ga na to ne prisiljavamo »daunom«, nego izvršavanjem vježbe »leži«. Naime, zašto da kažnjavamo psa što je izvršio svoju dužnost i pronašao

Lovačko društvo „Srndać“ Gračanica

Nakon što je Skupština TK donijela Odluku o osnivanju lovišta u kojoj je i opis granica lovišta lovačkih društava, LD „Srndać“ je nastavilo aktivnosti na obilježavanju granica lovišta Šamunica. Lovačka sekcija „Doborovci“ je prva koja se uključila i obilježila dio lovišta između LD „Srndać“ i „Majevica“ Srebrenik, jer ova granica do sada nije bila precizno opisana i obilježena. Ovo

Obilježena granica lovišta

obilježavanje će otkloniti sve dodadašnje nejasnoće i nesporazume. Prilikom izvođenja ove akcije, lovci su uočili brojne divlje svinje koje se slobodno kreću, a koje pričinjavaju veliku štetu na usjevima poljoprivrednih proizvođača. Ove štete su ove godine posebno značajne, odnosno nepodnošljive, jer su prinosi od ljetine vrlo oskudni zbog tuče i suše.

Mehmed Okanović
Predsjednik LS „Doborovci“

divljač i eventualno je sam i dignuo ili zato što smo opalili hitac. Rekli smo da je »daun« kazna, a »lezi« nije. Pri izvršavanju obje zapovijedi psa prisilimo da miruje, ne trči za divljači i ne divlja na hitac, pa je prikladnija zapovijed »lezi«, kad njome postizemo ono što nam je potrebno.

Puzanje pas izvodi tako da se u ležećem položaju pomi-canjem nogu kreće naprijed. Ono nema samo po sebi posebnu svrhu, ali služi za kažnjavanje ukoliko pas načini prekršaj. Osim toga, dobro je da pas što više zna, jer time povećava svoju inteligenciju. Inteligentniji pas lakše nauči nove vježbe i više je podređen našoj volji, pa njime lakše vladamo.

Pre nego što počnemo psa učiti puzanju, mora savršeno izvršavati zapovijed »lezi«. Kada smo ga stavili u taj položaj, stavimo mu oko vrata korale, koje privežemo na povodnik.

Isti prihvatimo desnom rukom i uz zapovijed »puzi« vučemo povodnik naprijed. Pas će htjeti ustati i poći naprijed, ali mu ne dopuštamo da ustane pritiskujući njegova leđa lijevom rukom. Na taj će način biti prisiljen da se pomiče naprijed, a da se ne digne, a to je puzanje. Mi, naravno, pomičemo se natraške, koliko se pas pomiče naprijed puzanjem. Povodnik držimo nakratko, da psu onemogućimo izmicanje na stranu ili podizanje iz ležećeg položaja.

Prve vježbe imaju za cilj da pas shvati tu novu vježbu. To se postigne brzo, ali da tu zapovijed i tačno izvršava, treba dosta vremena. Kada već puže na kratkom vezu uz korekturu naše lijeve ruke, vježbamo bez upotrebe lijeve ruke, a nakon toga na dužem vezu. Kada je to dobro uvježbano, pustimo da puži nevezan, i to najpre u našoj blizini, a zatim na sve većoj udaljenosti od nas.

GPS lokator/tracker za lovačke pse TK-201 – Graphicom

Kako bi lovac uvijek mogao nadzirati, locirati i pronaći svog psa ma gdje on bio, bilo u lovu, u prirodi ili naseljenim mjestima, izumljen je mikro lokator koji postaje nezamjenjivi dio opreme koja čini lovca i lovačkog pomoćnika povezanim, a oslobađa od upisivanja koordinata.

GPS lokator pasa TK-201 vrlo je malih dimenzija. Koristi satelitsku navigaciju (SIEMENS C55 chip) da bi locirao psa na kojem se nalazi, a lokaciju javlja, putem GSM mreže, na vlasnikov mobilni telefon. Preciznost mu je 3-5 metara, a dolazi sa dvije Li-ion baterije koja svaka drži oko 60 sati i mogu se puniti. Udaljenost ne predstavlja nikakvu prepreku. Uređaj osim što pozicionira psa, ima i glasovni modus rada, tj. lovac može čuti psa sa kojim je u automatiziranoj vezi, dakle može znati da li laje, da li je među ljudima, blizu saobraćajnice i sl. Sve to dodatno olakšava da ga vlasnik što prije pronađe. Uređaj podržava sve evropske GSM mreže.

TK SUITE lokator je geopozicijski software koji se po želji instalira na vlasnikov mobitel, najčešće Nokiju sa Symbian60 platformom, koji komunicira sa lokatorom i automatski primljene podatke pretvara u topografsku kartu. TK 201 ima, za razliku od sličnih uređaja, izuzetno jaku GSM antenu te će se javljati gotovo sa svakog mjesta. Kompletna konfiguracija TK SUITE potpuno automatizirano prihvaća podatke sa GPS lokatora na lovačkom psu i pretvara ga u kartografsku lokaciju s preciznošću od 3 do 5 metara. Ako pas ude u tzv. »slijepu zonu«, uređaj će automatski javiti svoju zadnju lokaciju. Također, čim izađe na prostor gdje ima GPS signala, odmah će se sam javiti. TK 201 mikro lokator pasa u sustavu sa TK SUITE LOKTOR PASA softwareom jedinstveni je proizvod takve vrste u Europi. Premda se može staviti i na druge životinje, osobe, vozila i plovila, ipak je u prvom redu namijenjen psima.

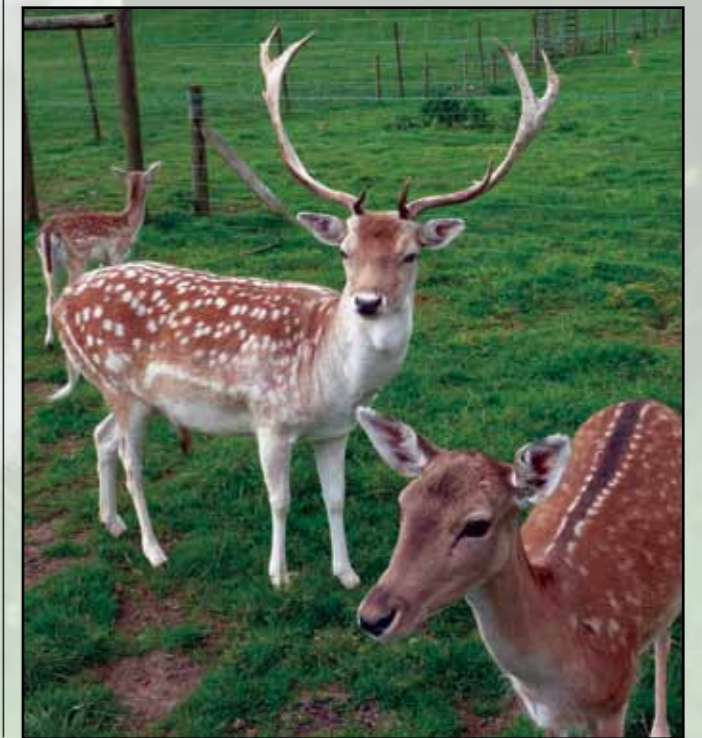
Farmski uzgoj jelenske divljači

Kontrolirani uzgoj jelenske divljači predstavlja vrlo perspektivnu granu stočarske proizvodnje, karakteriziranu prvenstveno produkcijom kvalitetnog mesa, rogovlja u bastu i poželjnog genskog materijala za obogaćivanje lovišta ili osni-vanje novih uzgoja. Udomaćivanje jelenske divljači s ciljem iskorištavanja određenih poželjnih osobina te vrste započelo je još u prahistoriji, ali se s intenzivnijom proizvodnjom započelo tek na Novom Zelandu 70-tih godina prošloga stoljeća. Danas je u svijetu prisutno nekoliko modela uzgoja divljači koji se kreću od izrazito ekstenzivnog (jelen lopatar - Dama dama kao prevladavajuća vrsta) pa sve do intenziviranog pristupa (jelen obični - Cervus elaphus). Moderni uzgoj jelenske divljači bi trebao biti sve više usmjeren na uzgoj u prirodnim uvjetima, nastojanjem da jelenu zadrže izvorne, vrsno-specifične oblike ponašanja, naravno kroz podizanje stupnja dobrobiti u uzgoju. Koncept dobrobiti, odnosno postizanje sklada sa okolišem i osiguravanje ispoljavanja prirodnih oblika vladanja, podrazumijeva spoznaju da ono što je dobro ljudima ne mora biti dobro i za životinje. Stoga, ovaj koncept zahtijeva dobro poznavanje biologije i etologije svake vrste divljači.

U pretežno ekstenzivnim uvjetima uzgoja, prehrana jelena je bazirana na ispaši, pri čemu se prihranjuju isključivo zimi, odnosno u nepovoljnim prehranbenim prilikama. Da bi se to i osiguralo, a da ne dođe do uništavanja biljnog pokrova, neophodno je ustanoviti farme na nešto većim površinama. Tako je površina od 30 ha rezervirana za male farme, a za srednje oko 80 ha. Pri tome mogući broj jelena na 1 ha zemljišta ovisi o namjeravanom načinu držanja, odnosno da li je riječ o pregonskom držanju ili ne, kapacitetu tla, količini dodane hrane te vrsti koju namjeravamo uzgajati. Tako bi, uz prihranu primjerice trebalo držati oko 5 lopatara na 1 ha. Ukupno raspoloživo zemljište tada treba pregraditi na manje boksove, na način da svaki od njih bude povezan hodnikom sa hvataljkom. Ograda boksa je moguća u nekoliko izvedbi. Najuočajenija i najjednostavnija je žičana ograda (tzv. farmerska žica) s promjerom polja od 15 cm. Izuzetak čine boksovi za teljenje gdje ta polja moraju biti manja kako tele ne bi proguralo glavu ili dio tijela kroz njih i na taj način nastradalo. Visina takve ograde je minimalnih 2,5 metra. U prizemnom dijelu ogradu je neophodno pojačati kako bi se smanjila mogućnost proboja ograde, ali i ukopati da se spriječi ulaz drugih životinja izvana. Osim ovakve ograde moguće je postaviti i ogradu pod određenim električitetom kako bi se jelenu držali podalje od ograde. Ova izvedba se naročito koristi kad su mužjaci tokom rike u susjednim boksovima. Ogradu hodnika, kroz koje se divljač vodi u željenom pravcu je uputno sagraditi od dasaka, na način da u potpunosti onemogućava pogled kroz nju. Unutar ograde uzgojni prostor je podijeljen na nekoliko boksova različitog izgleda i namjene. Posebnu pažnju valja posvetiti boksu za teljenje. Takav boks je poželjno smjestiti u centar farme. Naime, telad je naročit mamac za sve grabežljivce pa je dobro telad zaštititi s nekoli-

ko boksova do vanjskog kruga farme. Objekt za teljenje mora biti u blizini objekta za manipulaciju u slučaju otežanog poroda (dystocia), koji se vrlo često javlja pri križanju pojedinih vrsta jelenske divljači (npr. jelen obični – wapiti). Vrata koja iz boksa vode u hodnik dobro je pojačati punim daskama. Svrha dasaka nije povećavanje čvrstoće, već kako bi podsjetila prvenstveno starija grla na činjenicu da su vrata zatvorena. Hodnik je u prosjeku širok oko 10-tak metara.

Svako premještanje divljih životinja iz slobodne prirode u kontrolirane uvjete držanja i intenzivnog uzgoja dovodi u pitanje njihov opstanak i homeostazu vlastitih funkcija, ali i odnosa s okolišem. U samim počecima razvoja farmskih uzgoja hvatanje divljači u slobodnoj prirodi bez uporabe hemijskih imobilizatora i naknadno smještanje u zatvorene prostore rezultiralo je pojavom zakova sličnih fazi iscrpljenosti u općem adaptacijskom sindromu. Danas je poznato da takav psihički i fizički stres nepobitno i razmjerno često uzrokuje stanje akutne miopatije. Unatoč svojoj jačini, hvatanje predstavlja samo prvi u nizu izvora stresa koji se dalje nastavljaju preko transporta, ali i svakodnevnih postupaka poput premještanja u druge boksove i grupe, odvojenosti od majke, borbe za hranu i sl. Sam stres ima nebrojene učinke, koji ako ne uzrokuju izravno uginuće rezultiraju padom otpornosti i pojavom bolesti. Dakle osim što uzrokuje ekonomske štete kroz terapijske zahvate na bolesnim grlima, uzrokuje i smanjen prirast, reprodukciju i lošu konverziju hrane. Slabljenjem imunostatusa nekih jedinki omogućava se perzistencija kliconoša u uzgoju. Da bi se to spriječilo i podigao kvalitet života uzgajanih jelena, neophodno je prilagoditi uzgoj zahtjevima koncepta dobrobiti. Redovnu procjenu prikladnosti uzgojnog modela i razine stresa danas je moguće, pored metode sklonosti/averzije, provoditi i

Lov prepelice i goluba grivnjaša

drugom neinvazivnom metodom baziranom na određivanju razine metabolita kortizola u izmetu jelena.

Sam smještaj jelenske divljači u podijeljene boksove ne predstavlja veći problem za njihovo zdravlje i produkciju. Učestala probijanja ograde (i posljedična ozljeđivanja) tokom parenja, teljenja i dojenja upućuju na potrebu prilagođavanja uzgoja s gledišta dobrobiti. U razdoblju parenja glavni problem predstavlja potreba uspostavljanja dominantnosti pojedinih mužjaka. Da bi se to izbjeglo, mužjake s košutama namijenjene parenju ne treba postavljati u susjedne boksove. Na taj način sprečavamo vizealni kontakt i nasrtanje na prepreke. Ostale mužjake, koji ne sudjeluju u parenju i stoga se drže skupno u boksu, valja držati u znatno manjoj gustoći, kako bi inferiorni mužjaci mogli uzmaknuti i na taj način izbjeći jače ozljeđivanje. Uz to, hranu treba izlagati na više mjesta da bi joj svi jeleni mogli slobodno prići. Probijanje ograda od strane košuta neposredno pred teljenje, ali i teladi nakon poroda upućuje na neadekvatnost okoliša. Neophodno je znati da košute zahtijevaju mirno i sigurno mjesto za teljenje, a telad ostavljaju skrivenu u travi (nemaju aktivne mirisne žlijezde). Oba nagona ovisi o raspoloživom prostoru i vegetaciji. Treba obezbijediti adekvatnu veličinu boksa s raznovrsnom i nešto obilnijom vegetacijom, ulaz bremenitih košuta u boksove za teljenje znatno prije toga termina, kako bi se košute upoznale s okolišem i uspostavile socijalnu strukturu te konačno što manje uznemiravanja od strane ljudi. Drugi je problem odbijanje od sise. Samo odbijanje predstavlja čitav niz izvora stresa, uključivši gubitak majčine zaštite, promjenu hrane, promjenu smještaja i grupiranje sa drugom mladunčadi. Da bi se smanjio stres pri odbijanju trebalo bi pomaknuti granicu odvajanja teladi od košuta s uobičajenih 3-4 mjeseca na nešto stariju dob. Odvajanje je poželjno uz što manje ljudske intervencije (pomični boksovi i pridruženi boksovi), dodavanje nekoliko neovisnih odraslih jedinki, osiguranje skloništa i dr. Podizanje stupnja dobrobiti u ovom dijelu uzgoja doprinijelo bi postizanju boljeg prirasta, ali i veće otpornosti na bolesti te dobi, poput proliva.

Osnovu smanjivanja stresa i izbjegavanja njegovih posljedica prigodom uspostavljanja socijalne strukture predstavlja pridržavanje pravilne brojnosti unutar boksa. Prenapućenost boksa dovodi do ispoljavanja agresivnih oblika ponašanja, posljedičnog ozljeđivanja, ali i slabijeg prirasta, posebno grla na nižem stupnju hijerarhijske ljestvice. Neophodno je jednom uspostavljenu strukturu boksa pokušati zadržati, jer svakim premještanjem prisiljavamo jelene na ponovno uspostavljanje socijalne

strukture. U tom slučaju su grla na nižem stupnju hijerarhije u znatno nepovoljnijem statusu. Želimo li poboljšati stupanj dobrobiti u uzgoju, strukturu divljači za pojedini boks treba pomno izabrati. Košute valja držati u skupinama u kojima su jedinke već naviknute jedna na drugu, a telad grupirati prema veličini. Miješanje sa nepoznatim grlima ubrzava frekvenciju rada srca i podstiče agresivnost, što je očiti pokazatelj stresa. Formiranje matičnih grupa košuta treba započeti što je ranije moguće obzirom na njihovu dob.

Od osiguranja kvalitativno i kvantitativno dovoljne hrane jelenima i ispravnog hranjenje ovisi i produktivnost divljači, a samim time i ekonomska dobit uzgajivača. Dovoljno davanje hrane i pravilna ishrana smanjuje i mogućnosti pojave bolesti. Za to jelenima treba osigurati dovoljne količine pašne, po mogućnosti i kroz sistem pregonskog napasanja kao i dovoljne količine kvalitetne i higijenski ispravne dodane krme. Jednu, razmjerno novu praksu predstavlja primjena određenih sijanih trava s pozitivnim učinkom na rast i zdravlje divljači. Tako je uočeno da povećanje udjela pojedinih biljnih vrsta u prehrani divljači pokazuje povoljan anthelmintski učinak i smanjuje nužnost tretiranja lijekovima. Na ovaj način, osim zadovoljavanja potreba za "zdravim" namirnicama, smanjuje se potreba za provedbom manipulativnih zahvata na divljači. Doziranje vode za piće ovisi o vremenskim prilikama, fiziološkom statusu i vrsti hranjenja. Pri tome valja paziti da se zadovolje potrebe jelena običnog za kaljužanjem.

Jelene treba, tokom premještanja iz jednog u drugi boks, ili do objekta za manipulaciju u željenom pravcu, usmjeravati pomičnim vratima. Hodnici za prolaz divljači trebaju biti široki oko 10 m i po mogućnosti zavojiti. Uočeno je da jeleni vole takve hodnike u odnosu na ravne i uske. Ljudi koji sudjeluju u manipulaciji s jelenima moraju se kretati polagano i pri tome se samo povremeno, umjereno glasno javiti. Zatvorena vrata moraju biti jasno označena prepreka kako se divljač ne bi zalijetala u žicu na njima. Manipulacija s ciljem provedbe određenih zahvata na jelenima uključuje prvenstveno metodu "crush". Pri ovoj metodi jelene obuzdavamo pomičnom pregradom i na taj način omogućavamo siguran pristup operatera do životinje, a uzrokuje relativno mali stres. Hemijska imobilizacija je dobar, ali skup postupak, neprimjeren za obradu većeg broja divljači. Transport jelenske divljači je značajan izvor stresa pa zahtjeva potpun oprez.

Rogovlje u bastu mužjaka predstavlja jednu od faza u ciklusu rasta roga svakog punorošca. Uklanjanje takvog rogovlja predstavlja složen hirurški zahvat s obzirom da je riječ o visoko-inerviranom i prokrvljenom tkivu.

Operativnim kalendarom aktivnosti u lovištima TK za lovnu 2012./13. godinu, lov prepelice i goluba grivnjaša je predviđen od 1. avgusta do 26. decembra, tako da je aktuelno pozabaviti se biologijom vrste i načinom lova na ovu divljač koja je Zakonom o lovstvu svrstana u lovostajem zaštićenu.

Prema Pravilniku o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja najmanji dopušteni promjer sačme za lov na prepelice i divlje golubove je 1,7-3,5 mm, a najveća dopuštena daljina gađanja je 3,5 m. Od većine iskusnih prepelčara može se čuti da je standardna dvocjevka, bez obzira da li je u pitanju položara ili bokerica, idealno oružje za zhtjevan lov na ove sitne i brze ptice. S aspekta istinskih poznavalaca lova na sitnu pernatu divljač, prava stvar bi bile lake dvocjevke u kalibru 16, ili čak 20, sa široko bušenim cijevima. Što se tiče prepelice, treba imati na umu da se radi o majušnoj ptici, koja se lovi najsitnijom sačmom. Treba znati da sačmu preko 2.00 mm (četnaestica) ne bi trebalo koristiti kada se lovi isključivo prepelica. U obzir dolazi i tzv. disperzantna municija, kod koje se

na nekoliko oprobanih načina povećava rasturanje sačme i tako se omogućava pogodak malog cilja na relativno kratkim ostojanjima, uz pomoć širokog sačmenog snopa. Što se tiče golubova, stvar je malo drugačija, pogotovu kad se lovi grivnjaš. Ova oprezna ptica rijetko će pustiti lovca da joj se približi, pa se često dešava da se gađa i na većim rastojanjima. Uz to, grivnjaš je dosta otporan na dejstvo sačme, što je kod grlica i gugutke manje izraženo. Zbog toga bi se za ovu divljač, kao optimalna, mogla preporučiti municija punjena sačmom prečnika 2.50 mm (dvanaestica), a u rezervi bi, za svaki slučaj da se gađa daleko, trebalo imati i par metaka s desetkom. Prepelice je skoro nemoguće loviti bez dobrog psa, pa ovaj uslov neizostavno treba ispuniti. Pažnju treba posvetiti i čuvanju ulova, naročito kad su temperature visoke. Naime, da bi se sprečilo kvarenje mesa, neophodno je odmah posle odstrjela izvaditi utrobu iz divljači, a umesto da je, u želji da ne isprljamo ranac, stavimo u najlonsku kesu, prepelice treba držati u mrežici, izloženu strujanju vazduha.

Prepelica (*Coturnix coturnix*) je najsitnija predstavica velike porodice koka. Duga je svega oko 18 cm, teži jedva 150 g, a raspon krila joj iznosi 35 cm. Osim dimenzija u još mnogočemu se razlikuje od svojih brojnih rođaka. Prije svega za prepelicu ne važi već poslovilno kokošije sljepilo jer noću vidi kao i danju. To je posljedica njenog načina života: parenje, hranjenje, odgoj potomstva, izbor staništa i selidbu obavlja noću, a za dan ostavlja samo odmor i laki san. Predstavnice koka su vjerne tlu, odnosno život provode u blizini mjesta gdje su se izlegle, a u krajnjem slučaju postaju lualice, dok je prepelica tipična selica. Nastanjuje gotovo cijelu Evropu osim sjevernih predjela Skandinavije i Rusije. Njezin areal proteže se daleko u Aziju i na sjeveru tog kontinenta dolazi do granica sjeverne Kine. U Africi prepelice nastanjuju njen sjeverni i središnji dio. U nas je ima u ravninama, na brežuljkastim područjima, pa i na visoravnima. Prepelica je jedini predstavnik koka koji se seli. U naše krajeve i ostale dijelove Srednje Evrope dolijeće početkom proljeća, pari se tokom maja, a za seobu se priprema krajem avgusta. Zimu provodi na jugu Evrope i u Africi. Ako je zima blaga nekada prezimljava u Hercegovini. Životni prostor prepelice su ravnice sa livadama, polja i drugi otvoreni prostori obrasli travom, djetelinom, žitaricama i ostalim kultiviranim biljem. Ne voli grmljem i drvećem obrasle površine. To je ptica sumraka pa je najaktivnija pred večer i u zoru. Tokom dana se hrani i prpoši, a pred večer i u sumrak preljeće i trči tražeći hranu ili se igra sa svo-

jim parom. Mladi se hrane pretežno insektima, a ishranu prepelice čine sjemenke, lisni i cvijetni pupoljci.

Prepelicu najčešće oboljevaju od atipične kuge peradi i kolere. U etiologiji parazitskih oboljenja prepelice značajni su vanjski paraziti (najčešće uši, krpelji i grinje) te crijevni paraziti. Danas je broj prepelica u prirodi u osjetnom padu, a na nekim su mjestima gotovo nestale. Uzrok tome je promjena staništa na mjestima gniježđenja ili njihovo pretvaranje u poljoprivredne površine, kao i uništavanje korova i insekata primjenom različitih biocida te intenzivna primjena umjetnih gnojiva. Upotreba brojnih insekticida u poljoprivredi uskratili su joj osnovne uslove za opstanak. Zato su rijetke i zato ih se mogu vidjeti u pobrđu i na drugim terenima gdje ne gospodari hemizacija.

Dužina tijela prepelice iznosi 18 cm, rep je dug 3 cm, a raskrsljena mjeri 35 cm. Teška je oko 150 g. Prepelica je hrđasto-smeđa sa uzdužnim tamnim i svijetlim prugama, dok je glava odozgo izrazito žućkasto bijela i crno prugasta, a odozdo je svjetlija sa svijetlim ili tamnim bočnim prugama. Tjeme je tamno-smeđe, a sredinom tjemena prolazi žućkasto-bijela pruga. Takva pruga prolazi i ispod očiju. Mužjak ima na podbratku crnu prugu, koja u ženki nedostaje, kao i pruge ispod očiju. Ženka se od mužjaka razlikuje i po tome što je nešto svjetlija. Živi u jednoženstvu i pari se u junu ili čak u julu. U udubljenima na zemlji ženke prave gniježda od trave u koja polažu 7-17 bjelkastih ili smeđe-žutih jaja s crnim

pjegicama. Na jajima leži 17-19 dana. Pilići su potrkusi i ostaju u jatu do selidbe. Za njih je karakteristično da u početku uzimaju više hrane životinjskog porijekla (mravlja jaja), a kasnije prevladava biljna hrana. Mladi se veoma brzo osamostaljuju. Prirodni neprijatelji prepelica su dlakavi i pernati grabljivci, najčešće lisica, jazavac, kuna i tvor. Ona je na jelovniku danjih i noćnih grabljivica, ali i vrana i svraka koje ugrožavaju njena jaja i piliće. Ipak najviše prepelica strada prilikom seobe, tj. u dolasku na ljetno i u odlasku na zimsko stanište. Kako veliki dio prepelica leti preko Sredozemnog mora, prilikom naglih promjena vremena mnogo ih strada uslijed pada u more. Značajan gubitak uzrokuje prekomjeran lov mrežama na tlu u Italiji i Africi.

U **umjetnom uzgoju** se najviše koriste hibridi nastali križanjem ženki japanske prepelice (*Coturnix japonica*) s mužjacima prirodne populacije (*Coturnix coturnix*). Matično jato se slično kao i kod fazana formira od prepelica preostalih nakon lovne sezone. Stavljaju se u žičane kaveze u željenom omjeru spolova. U razdoblju kada želimo pronesak dajemo im kompletnu krmnu smjesu sa 24-26% sirovih bjelančevina. Jaja je potrebno skupljati svaki dan i čuvati na hladnom do stavljanja u inkubator. Vrijeme inkubacije rasplodnih jaja dobivenih od hibridnih prepelica je nešto skraćeno i iznosi 17 dana (15 dana u predvalijeri i dva dana u valijeri), a ne 19-20 dana kao kod prepelice pučpure. Temperatura inkubacije je 38°C u predvalijeri i valijeri, a relativna vlaga 60% u predvalijeri, a 70% u valijeri. Izvaljene mlade prepelice najčešće se stavljaju u zagrijane troetažne žičane baterije s tim da se mora paziti da žičani pod i stranice budu jako malih otvora, jer su prepelice manje od fazana za koje koristimo iste baterije. U jedan sprat baterije možemo staviti od 150 do 200 jedinki. Prvih 10 dana temperatura u baterijama treba iznositi 35°C te se nakon toga postepeno smanjuje. Nakon deset dana držanja u baterijama prepelice se sele u žičane kaveze, a nakon 25 dana u volijere na zemlji. Pomladak se hrani krmnom smjesom starter s 28% sirovih bjelančevina, a

nakon 25 dana, želimo li produljiti uzgoj, može se koristiti grover koji koristi timo u hranidbi fazana s 24% sirovih bjelančevina. Uzgajamo li prepelice za odstrjel, krmnu smjesu miješamo sa zrnjem žitarica u omjeru 1:1. Spolno sazrijevanje uzgojenih primjeraka postiže se već za 40-45 dana, a za parenje se drže u omjeru 1:4. Masa primjeraka iz umjetnog uzgoja izjednačena je u oba spola i iznosi oko 130 g. U lovišta ih možemo ispuštati na dva načina: 5-6 dana prije lova ili večer prije lova između 22 i 23 sata.

Prepelice uzgojene u umjetnom uzgoju izvanredne su za lov, jer lete nisko i veoma brzo, pravolinijski, dobro prezimljuju u volijerama i zadovoljavaju se raznovrsnom hranom. Nedostatak je što se po hladnom vremenu nerado dižu. Najčešće se love pomoću pasa pričara ili šunjkavaca. Najuspješniji je lov u vrijeme okupljanja pred selidbu u toplije krajeve tj. avgustu ili septembru. Bez dobrog psa prepelčara nemoguće ih je pronaći i podići u gustišu kroz koji se vješto provlače onako sitne i okretno. Pa i neobučeni pas izgleda nemoćan dok mu se živahne ptice podvlače kroz noge i izmiču kao da ne haju za njegovo markiranje. Let prepelica je strjelovit, često savim iznad zemlje i obično kratak. To od lovca zahtijeva brze reflekse, sigurno oko i izvježbanost za ovakvu vrstu lova gdje obično nema prilike za drugi hitac. Pas treba pokazivati i donositi odstrijeljene prepelice, jer vrlo često zbog gustog raslinja u kojem one žive lovački plijen ne može pronaći. Obično se prepelica nakon 50 m leta spusti na tlo pa je pas mora ponovno dići, a lovac ponoviti hitac. Za lov na prepelice koriste se standardni kalibri. Upotrebljava se sačma broj 12 (2,5 mm u promjeru) i broj 14 (2 mm u promjeru).

Meso prepelica je veoma ukusno, a jaja su im postala pravi prijevremeni lijek. O kvalitetu njihovog mesa najbolje govori podatak da su krajem XIX i početkom XX vijeka na evropske trpeze iz Egipta i drugih dijelova Afrike plovili brodovi krcati sa stotinama hiljada ulovljenih prepelica.

Grivnjaš (*Columba palumbus*) je najkrupniji, najljepši i divlji golub najukusnijeg mesa. Ime je dobio po dvije bijele fleke na vratu koje podsjećaju na grivu. Čitavo tijelo, koje dostiže dužinu do 45 cm (repu pripada 15 cm) prekrasne je mutnoplave boje koja ide od svjetlosive do tamnosive i bakarnosive. Krila su mu smeđe-plava, na pregibu bijela. Raspon krila mu je 75 cm. Noge su mu na gornjem dijelu gusto operjane. Kao i svi stanovnici šumskih lovišta i grivnjaš se vješto skriva, tako da je potrebno iskusno oko da bi se uočio visoko u krošnji bagrema ili hrasta gdje najčešće boravi i gnijezdi se. Ima ga na mjestima s vrlo slabim potocićima oko kojih je bujna trava. Selica je, zimu provodi na Mediteranu ili u Africi. Kod nas se gnijezdi od aprila do juna. Za proljetnih i ljetnih dana grivnjaš je najčešće u parovima, a krajem septembra i početkom oktobra se skupljaju u velika jata. Obično je to pred berbu kukuruza. Tada na visokom suhom drvetu stoji mužjak koji osmatra, dojavljuje i upozorava na opasnost. Grivnjaš je dobar letač, ali u tome ipak nije dorastao divljem golubu pećinaru.

Lov na grivnjaša i uopće na divlje golbove, vrlo je interesantan i zahtjeva od lovca izuzetnu spretnost, strpljenje, preciznost i odlične reflekse. Grivnjaša je najbolje loviti iz zasjede, prilikom preleta, a mjesto dočeka treba da bude u blizini potoka ili neke druge vode gdje se ptice napajaju.

Neka svjetska iskustva o lovstvu

Lovni objekti u funkciji gazdovanja lovištima. Aktivnosti u lovištima u zimskom periodu. Lovno-turistički objekti.

Lovni objekti u funkciji gazdovanja lovištima

Izgradnja, održavanje i korišćenje lovni objekata ili lovne infrastrukture kako to često zovemo, mjera je kvaliteta gazdovanja lovištima. Na neki način to je i mjera lovnog naslijeđa i kulture u oblasti lovstva. To je prvi uslov održivosti i valorizacije lovstva i lova a kroz funkciju održivog razvoja i lovno-turističke privrede. Kako je kod nas ova oblast predmet novijeg interesovanja, ovom temom se treba baviti na osnovu svjetskih iskustava. Lovno-tehničkim objektima se u svjetskoj stručnoj literaturi uglavnom podrazumijevaju objekti za osmatranje, snimanje i lov divljači – čeke, uređaji za hvatanje grabljivica, pojilišta i kaljužišta, hvataljke, ograde, prosjeke, staze ...

Čeke - prema načinu gradnje i namjeni mogu biti pokretne, prurčne i stalne (otvorene i zatvorene).

Pokretne čeke se izrađuju od lakih legura metala i sastoje se od ljestvica i »korpe« za sjedenje. Uglavnom su konstruisane tako da se mogu prisloniti uz neko stablo ili stub. Prurčne čeke se takođe sastoje od ljestvica, napravljenih od prirodnog materijala i platoa za lovca. Prave se na drvetu ili uz drvo u poljskim ili na rubovima šumskih lovišta.

Stabilne čeke, otvorene i zatvorene, grade se uglavnom u šumskim lovištima: na ukrštanju šumskih prosjeka, rubovima livada i šumskih progala i, naravno, na rubovima šume. U poljskim lovištima gdje ima srna, čeke se grade na ivici višegodišnjih remiza ili malih šumaraka. Zatvorene čeke, često puta i s pretjeranim komforom, više su odraz jednog vremena nego stvarne potrebe strastvenih lovaca.

Pojilišta i kaljužišta su posebno važna za krupnu divljač i u oblastima gdje nema mnogo vodenog taloga a s dužim sušnim periodima. Od sitne divljači najosjetljiviji je fazan na nedostatak vode. U našim uslovima pojilišta je neophodno graditi za smeću divljač a kaljužišta za divlje svinje. Neki stručnjaci snabdijevanje divljači vodom stavljaju čak ispred prihranjivanja.

Hvataljke su uređaji za hvatanje žive divljači u prirodi. Postoji više vrsta hvataljki. Svako hvatanje divljači makar se radilo i o grabljivicama treba biti organizovano i kontrolisano od strane korisnika lovišta, odnosno nadležnog državnog organa.

Ograde su prave za zaštitu šumskih i poljoprivrednih kultura od divljači (stalne ili privremene), ili su to naprave kojima se ograduje kretanje divljači (gateri, ogradena lovišta). Vrste kao i namjena su im različiti. U lovištima u kojima su oštre zime i duboki snjegovi moguće je raditi i razne netipske objekte za zaklanjanje divljači. Ovi objekti mogu biti kombinovani s objektima za prihranjivanje što je najbolja varijanta ili autonomni - tamo gdje se procjenjuje njihova svrsishodnost.

Staze su posebno značajni objekti koji se izgrađuju radi mogućnosti dolaska i snabdijevanja objekata za prihranjivanje i zaklanjanje kao i do čeka, osmatračnica, vještačkih pojilišta, solila. Staze se izgrađuju i radi izvršenja lova, ali njihova funkcija prevashodno treba biti u funkciji uzgoja i zaštite divljači.

Aktivnosti u lovištima u zimskom periodu

Zima je posebno osjetljiv period za uzgoj i zaštitu divljači. Prvi i duboki snjegovi i poledice su pravi šok kako zbog naglog nestanka hrane tako i zbog mogućnosti povrijeđivanja i stradanja divljači, posebno smeće. Duboki snijeg pogoduje grabljivicama, posebno pernatim zbog lakog uočavanja jata jarebica, fazana. Lisice, kune, vukovi i drugi predatori zimi imaju svoj krvavi pir. Od krupne divljači najviše strada smeća divljač. Zato zimi prisustvo lovočuvara i lovaca sa sačmaricama treba da bude isključivo u funkciji zaštite od predatora. Podrazumijeva se da zimi sva hranilišta moraju biti obezbjeđena hranom, a do onih na kojima se hrana periodično polaže (automatske hranilice, mrciništa), staze moraju biti prohodne. Lov na sitnu divljač zimi jenjava ali se lovi zec, fazan, patka, guska. Interesantan je i zahtjevan lov na divlje guske u poljima i močvarama. Zimi se hvataju i prenose zečevi u druga lovišta. Zima je i pravi period za hvatanje divljači i za hajke na predatore. Posebno su zimi interesantni su lovovi na divlje svinje koje se upravo u decembru i pare.

Lovno-turistički objekti

Lovni turizam je specifičan i usmjeren prema divljači i lovnom prostoru kao krajnjoj destinaciji. Otuda u svijetu, lovno-turistička infrastruktura ima poseban, ustvari uslovan značaj za razvoj lovnog turizma - odmah iza proizvodnje i uzgoja divljači kao uslova održivosti. Lovni turizam se i u razvijenom svijetu uglavnom razvijao u skladu sa posebnostima pojedinih zemalja. To objašnjava i manjkavost literature i stručnih radova na ovu temu, posebno kada su lovno-turistički objekti u pitanju. Na osnovu iskustava iz razvijenih zemalja, stručne literature i zahtjeva lovnog tržišta moguće je anticipirati uglavnom tri grupe lovnih objekata:

- Objekti za informatičku djelatnost, agencijske usluge i servisne usluge
- Objekti za transport (prevoz), smještaj i izvršenje lova (fotolov)
- Ekonomski objekti (hladnjače, radionice, trgovine ...)

Prvu grupu čini sve ono što predstavlja lovno-turističku ponudu i njen servis u ugovaranju i prihvatu lovnih turista. Drugu grupu čine ugostiteljski objekti hotelsko-motelskog tipa, objekti lovne infrastrukture, objekti planinarske infrastrukture, objekti za izvršenje lova koji se često zovu i lovno-tehnički objekti.

Naši turistički i ugostiteljski objekti trebaju biti prilagođeni lovnj klijenteli, odnosno potrebno je težišno obraditi lovno-turističke objekte s aspekta mogućnosti njihovog osposobljavanja u lovištima. Ako pod objektima lovno-turističke infrastrukture smatramo one objekte koji se nalaze u lovištima i destinacijama izvršenja lova onda je moguće govoriti o objektima seoske infrastrukture koji već postoje i koje treba prilagoditi, o objektima planinarske infrastrukture koji se mogu koristiti i koje treba prilagoditi i o objektima koje iznova treba sagraditi. Što se tiče objekata planinarske infrastrukture, prevashodno je riječ o planinarskim domovima – lovačkim zamkovima, kućama i kolibama i s različitim standardom i stanjem. Ovi objekti su dragocjena osnova za razvoj lovnog turizma kod nas. Ulaganja su mala, ali sama eventualna adaptacija mora biti rađena veoma stručno i namjenski. Na fotografiji je lovački zamac u Poljskoj.

U savremenoj lovno-turističkoj ponudi standardizovani su objekti (sredstva) za prevoz, lovne čeke, osmatračnice i sve to uglavnom čini standard ponude i sastavni dio ugovora. Ekonomski objekti su ustvari servis koji prati lovnog turistu od momenta ulaska u zemlju i po njima se često određuje kvalitet lovno-turističke ponude, odnosno lovnog tržišta. U osnovi to su razne hladnjače za divljač i radionice za obradu trofeja i izradu predmeta, trgovine od lovnog pribora i opreme do nacionalnih i lovnih suveniru, objekti za smještaj ili iznajmljivanje lovačke opreme, lovačkih pasa, možda ergele za konje i staze za jahanje itd. I ovi objekti, već postojeći, mogu se adaptirati s tim da njihova funkcionalnost bude besprijekorno namjenska i kvalitetna. Kako je uspostavljanje ovakve lovno-turističke infrastrukture samo prva faza koja ide uporedo s proizvodnjom divljači i osavremenjavanjem lovišta broj zaposlenih lica je znatan s tendencijom stalnog porasta i statusom održive zaposlenosti.

Golub grivnjaš
(biologija vrste i lov)

Ponašanje lovca u oluji

Munja i grom

Ljudi su oduvijek bili opčinjeni snagom kojom nebesa mogu munjom osvijetliti mrklu noć, a grmljavinom probuditi sve živo. U svijetu u svakom trenutku traje oko 2000 grmljavinskih nevremena, svojevrsnih „balada munja i gromova“, koja svake sekunde proizvedu 100 munja. Samo trećina munja dopire do tla, a ostale se javljaju unutar oblaka ili između dva oblaka. Najviše se munja javlja u kasnim ljetnim mjesecima, kada često dolazi do naglog zagrijavanja zraka. Zrak je topao, dolazi do kondenzacije vodene pare i nastanka oblaka. Ako je proces brz, nastanu kumulonimbusi - oblaci visine i do 10 km, u kojima dolazi do vertikalne cirkulacije kapljica vode. Tada se u gornjem dijelu nakupe manje kapljice (pozitivnog naboja), a u donjem teže (negativnog naboja). Nabojima u oblaku cilj je spojiti se, ali kako je zrak izolator, potrebno je pronaći bliži izvor suprotnog naboja - susjedni oblak ili tlo. Tlo ispod oblaka ima pozitivni naboj te, s obzirom na to da je bliže negativnom naboju nego što je vrh oblaka, dolazi do nastanka munje između oblaka i tla. Kad se nakupi dovoljno naboja, mali dio negativnih čestica iz oblaka počne se spuštati u koracima od oko 10 m prema tlu putem najmanjeg otpora. Kao po ljestvama negativne čestice ispituju kako bi se probile do tla (zbog višestrukih pokušaja kasnije i vidimo razgranatu munju). Kad „ljestvama“ prethodnica negativnog naboja dođe do 30 m iznad tla, ona dovoljno omekša zrak da se tim putem pozitivni naboj s tla može uputiti prema oblaku. Upravo je to ono što vidimo kao munju. Tim se koridorom u djeliću sekunde i nekoliko puta izmjene naboji iz oblaka u tlo i obratno. Oslobađa se temperatura nekoliko puta viša nego na površini Sunca, što uzrokuje burnu ekspanziju okolnog zraka koju čujemo kao grmljavinu.

Puška privlači grom

Kako lovci mogu očekivati nenadane ljetne oluje, dobro je znati odakle lovcu vreba opasnost u šumi, polju ili na čeki. Njemački profesor Pajera iz Dortmundu, ekspert za elektricitet i sam lovac, proučavao je lovca u ovakvim nepogodama i savjetuje kolege lovce kako se ponašati ukoliko ih oluja zatekne u prirodi. Da bi utvrdio kolika opasnost od oluje prijete lovcu s puškom u ruci, Pajera je izišao na teren s mjernim instrumentima i oružjem. Krenuo je s poznatim činjenicama da se munje i gromovi javljaju kao rezultata napona između negativnog električnog naboja oblaka i pozitivnog naboja zemljine površine. Normalan napon pri lijepom vremenu

može iznositi od 100 do 200 volti, a u olujnom on se penje i od 1000 do 5000 volti. Jačina struje u električnom kanalu može iznositi preko 100.000 ampera. Kako se ta situacija u prirodi ne može ni locirati, ni ometati, to nam jedino ostaje lovcu da se skloni s istaknutog mjesta. A to su svi uzdignuti reljefi i stršeci objekti, kakve su visoke čeke, drveće, ljudska figura pa i puška na ramenu ili u ruci. S obzirom da je olujno nevrijeme uvijek praćeno obilnom kišom, to i mokar čovjek predstavlja „metalni stup“ koji je izvanredan provodnik. Faktor uvećanja napona na glavi čovjeka tada je 12 do 15 puta veći u odnosu na tlo ispod čovjeka. Zato je mnogo sigurnije

skloniti se u neko udubljenje na zemlji i u njemu čučnuti ili, što je još sigurnije, leći. Ispitujući u laboratoriju kolika je opasnost lovcu lovačka puška na ramenu ili ruci, profesor je utvrdio da je na gornjem kraju cijevi napon izuzetno velik, sa faktorom pojačanja od 130 puta! Čak i kad se puška nosi u ruci horizontalno, faktor uvećanja još uvijek je velik i iznosi 50 puta, ito na oba kraja puške. To znači kako god nosili pušku, ona može privući

grom. Profesor Pajera je zaključio da je lovac s puškom u ruci bar 10 puta u većoj opasnosti, nego bez nje. Lovac tu opasnost eventualno može izbjeći ukoliko na usta cijevi navuče gumenu kuglu ili lopticu koja je izvana i iznutra premazana bronzanom bojom. Ipak je jednostavnije odložiti pušku za vrijeme nepogode u čeki ili nekom drugom mjestu, podalje

Pravilo 30-30

U SAD-u udari 25 milijuna munja na godinu, od kojih u prosjeku pogine 67 osoba, što je više žrtava nego od tornada. Najviše ljudi strada ljeti, kad su nevremena češća, a ljudi više vremena provode vani. Preporučuje se pridržavati se pravila „30-30“. Naime, ako od munje do grmljavine prođe manje od 30 sekundi, udaljenost je manja od 12 kilometara, te je potrebno pronaći zaklon. Nakon posljednjeg udara potrebno je pričekati pola sata da se uvjerite da je opasnost prošla.

od sebe. Drvo u oluji, za gromovske kanonade, lovac ne bi smio koristiti kao zaklon. Udari li grom u drvo, stradat će i lovac i puška. Pod drvetom bi

lovac mogao biti koliko-toliko siguran samo ukoliko bi bio najmanje pet metara udaljen od stabla, a pritom obje noge mirno držao priljubljene na zemlju. Stabla na rubu šume daleko suopasnija od onih u gustoj zatvorenoj šumi. Nađe li se lovac na visokoj čeki, u slučaju olujnog nevremena, vrijedi samo jedno pravilo: smjesta sići sa čeke.

M. Bešlić

Kako vide životinje

Zanimljivo pitanje je kako životinje vide, naprimjer čovjeka ili neku pojavu. Da bi se ovo objasnilo potrebno je shvatiti kako čovjek vidi ljude ili predmete. Pretpostavimo da za stolom sjedi naš prijatelj, četirimetra udaljen od našega

oka. Njegove sjenke na licu i odijelu mi ne vidimo samo u crno-bijelom, nego i s najfinijim nijansama boja, a pri tome trodimenzionalno i perspektivno. S iste udaljenosti oko psa vidi svoga gospodara prilično mutno, pas svoga gospodara može mnogo bolje prepoznati preko njuha nego očima. Ako stojimo 10 metara udaljeni od psa, iza staklenih vrata, on će nas jedva prepoznati. Ali ako stojimo neposredno iza drvenih vrata, njegov njuh osjeti gdje je njegov gospodar. Oko mačke vidi noću na iznenađujući način. Mačka vidi u tami precizno sve ono što naše oko može tek nazrijeti, ali danju, za blještavog sunčanog svjetla, ona vidi samo na veoma maloj udaljenosti, udaljeni predmeti njoj su nejasni, kao kad bismo mi stavili naočale koje nam ne odgovaraju. Mnogi su iznenađeni saznanjem da oko konja ne može ocijeniti udaljenost.

Lista najneobičnijih životinja Zoološkog udruženja Londona

- Zečevi vole slatkiše, ali je to veoma loše za njih, jer ne mogu variti šećer.
- Dalmatineri su jedina vrsta pasa koji imaju crne mrlje, a pored čovjeka oni su jedini sisavci koji imaju mokraćnu kiselinu.
- Puževi imaju četiri vrste njuha, odnosno jedan par škrga za disanje, dok im druga dva služe kao čulo mirisa.
- Pčele imaju dlačice oko očiju koje im pomažu pri sakupljanju polena.
- Kod pilića lijeva noga je slabije razvijena od desne, koju mnogo više koriste.
- Spermatozoid miša je duži od spermatozoida slona.
- Mačkama brkovi služe za određivanje širine nekog prostora da bi znale da li se tuda mogu provući.
- Zlatna ribica gubi boju tijela ako se drži na slabije osvijetljenom mjestu.
- Kod albatrosa širina krila iznosi 4,5 m i potrebno im je da slete samo jednom u nekoliko godina kako bi mogli da se pare. Oni mogu tokom jednog leta da pređu nekoliko stotina hiljada kilometara.
- Kineski i američki aligatori mogu preživjeti zimu tako što će glavu zamrznuti u ledu, a nos pustiti da diše.
- Delfini spavaju sa samo sa jednim zatvorenim okom.
- Neki lavovi se mogu pariti više od 50 puta na dan.
- Kengur ne može skakati kada mu podignete rep upravo zbog toga što mu rep služi za održavanje ravnoteže.
- Na svakog čovjeka otpada oko 200 miliona insekata.
- Krokodili ne mogu isplaziti jezik jer im je jezik pričvršćen za donji dio usne. Zbog toga se čini da hranu samo gutaju.
- Slonovi su jedini sisavci koji ne mogu skočiti.
- Kamile imaju tri očna kapka koji štite njihove oči od pjeska.
- Mnogi hrčci trepu samo jednim okom.
- Flamingosi mogu jesti samo kad im je glava okrenuta naopako.
- Delfini imaju veoma dobar sluh - mogu čuti zvuk na udaljenosti od 20 km.
- Leptiri raspoznaju okus pomoću stražnjih nogu.
- Puževi mogu da prespavaju tri godine ako su vremenski uvjeti nepovoljni (npr. sušno razdoblje).

Konj vidi tačno kao oko malog djeteta, ali sve nesrazmjerno i jako povećano. Dok konj gleda svog gospodara u neposrednoj blizini, njegov lik mu je jako uvećan, a pozadina ostaje nevidljiva. Pijetao vidi neobično slabo i izraz „kokošje sljepilo“ nije neopravdan. Noću kokoši uopće ništa ne vide, pa su zbog toga za lisicu lak plijen. Jedan dio svjetlosnih zraka, koje su čovjeku pristupačne u predvečerje, kokošje oko može tek nazrijeti. Jastrebov vid je mnogo jači od našega. On može s visine od 150 i više metara otkriti miša koji bježi kroz polje. Ova nevjerojatna moć gledanja odgovarala bi, kad bi se primijenila na čovjeka, otprilike sposobnosti čitanja novina na udaljenosti od 10 metara. Ovaj primjer najbolje tumači kako je izvrsna moć vida kod grabljivica u odnosu na naš vid. Sova, izrazito noćna ptica, ima oči koje su jako osjetljive na svjetlo, ali nije sposobna tu osjetljivost danju ograničiti. Ona vidi čovjeka tako, kao kad bismo mi iz tamnog prostora iznenada stupili u jaku, blještavu svjetlost, koja nas zaslijepljuje. Oko muhe je sastavljeno iz jako mnogo sićušnih okanaca koji su rastavljena jedno od drugoga, pa joj zato izgleda sve kao da gleda kroz sito ili kroz žičanu mrežu. Na udaljenosti od jednog ili dva milimetra kad ona sjedi na našoj ruci, ona vidi kožu ruke tako povećano kao kad bismo je mi gledali pod povećalom.

- Pčele imaju pet očiju - tri mala i dva velika oka.
- Polarni medvjedi su jedini sisavci koji imaju dlake na stopalima.
- Jedine dvije vrste koje mogu vidjeti iza sebe a da ne okrenu glavu su zečevi i papagaji.
- Pingvini mogu skočiti i do 190 cm u zrak.
- Posljednja životinja u rječniku je ZYZZYVA, vrsta tropske bube.
- Slonovi su pronađeni kako plivaju u Indijskom okeanu kilometrima daleko od obale.
- Kostii kod sljepog miša su toliko tanke da zbog toga ne mogu hodati.
- Velika bijela ajkula može bez hrane izdržati i do tri mjeseca.
- Kod koza, zjenice su u obliku kvadrata.
- Ptica Kiwi je slijepa, a plijen lovi pomoću mirisa.
- Žirafe nemaju nikakve vokalne sposobnosti tako da komuniciraju pomoću vibracije zraka oko vrata.
- Ženke ostriga mogu proizvesti više od 100 miliona mladih tokom svog životnog vijeka.
- Komarce plava boja privlači duplo više od bilo koje druge boje.
- Ne postoje dvije zebre koje imaju iste šare.
- Najveći rekord letenja kod kokoši iznosi 13 sekundi.
- Pčela mora obići oko 4000 cvijetova kako bi napravila jednu kašiku meda.
- Odrasli medvjed može trčati istom brzinom kao i konj.
- Mladunčad žirafe tokom rađanja padnu sa visine od 190cm a da se pri tome ne ozlijede.
- Polarni medvjedi mogu preplivati i do 90 kilometara bez odmaranja.
- Devino mlijeko se ne može usiriti, jer je prilagođeno pustinjskoj vrućini.

Jesenska priprema za zimsko prihranjivanje divljači

Posljednja zima, odnosno stanje prirodne nesreće proglašeno u februaru ove godine zbog ekstremno niskih temperatura i visokog snijega, najbolje je upozorenje i uputa da lovci još u jesen, prije prvih zimskih dana, unesu hranu u lovište. Dakle, briga za lovište i divljač u zimskom periodu. Počinje već početkom jeseni. Zimska prihrana divljači je zakonska, ali najprije etička i prioritetna obaveza. Prije unošenja hrane u lovište neophodno je obići sva hranilišta, pogledati u kakvom su tehničkom stanju, oštećena i dotrajala popraviti, a ako ih nema dovoljno treba napraviti nova u broju kojem to zahtjeva veličina lovišta. Prvi korak je izbor mjesta za postavljanje hranilišta. Osnovno je pravilo da se ovi lovno-tehnički objekti postavljaju na stazama i mjestima kuda se divljač kreće i najradije zadržava. Tokom jesenskih priprema za zimsku prihranu lovci nekada prave greške koje njihov trud čine uzaludnim, odnosno smanjuju se učinak ovog važnog posla.

Najviše grešaka se pravi s određivanjem mjesta za prihranjivanje divljači, vrstom, kvalitetom i količinom hrane i vremenom, tj. dinamikom prihranjivanja. Lovci najčešće hranilišta postavljaju u blizini puteva, za njih dostupnim mjestima, a za divljač su to uglavnom neodgovarajuće lokacije. Kada je visok snijeg i kada se na površini stvori pokorica divljač smanjuje radijus kretanja zbog čega treba voditi računa da se hranilišta postavljaju u blizini njihovih skloništa iz kojih mogu lako doći do hrane i brzo i bezbjedno se vratiti do skloništa. Takođe, hranilišta moraju biti zaštićena od nanosa snijega i vjetra, moraju imati pregled okoline i da su ujedno skrivena. Hranilišta treba graditi od prirodnog materijala, da bi se što bolje uklopila u stanište, odnosno da bi što bolje improvizirala okolinu.

Nakon ovih aktivnosti pristupa se izboru hraniva za zimsko prihranjivanje divljači. Hrana koja se koristi za prihranu je kabasta, koncentrovana i sočna, što zavisi od vrste i broja divljači u lovištu. Kabasta hrana životinjama obezbjeđuje, pored ostalih sastojaka, dovoljne količine celuloze koja pomaže varenju (naročito kod preživara), koncentrovana hrana životinjama daje toplotu i energiju u procesu metabolizma, a sočna hrana obezbjeđuje potrebe u vitaminima, mineralima i vodi. Od koncentrovane hrane treba koristiti kukuruz, ječam, pšenicu, ovas, proso, sirak; od kabaste hrane se koriste sijena leguminoza (lucerke, djeteline), livadsko sijeno, a kao sočna hrane se koristi stočna mrkva, repa i kelj. Količina hrane za zimsku prihranu divljači se po pravilu određuje na osnovu višegodišnjeg iskustva lovaca i potreba datog lovišta, ali postoje tačni normativi na osnovu kojih se prave tačni bilansi hrane. Oni ovise od broja divljači i minimalnih dnevnih količina hrane za pojedine vrste divljači. Isto tako, treba imati u vidu da se tokom zime usporava metabolizam, a srne su u gravitetu pa treba obezbijediti dovoljno hrane za plod koji nose. Srndaći su iscrpljeni parenjem pa im treba omogućiti da što lakše prezime i da uđu u zimu s dobrom kondicijom. Ukoliko u toku zime nema ekstremno niskih temperatura i obilnih i dugotrajnih sniježnih padavina, a površina sniježnog pokrivača nije velika, nije potrebno iznositi veće količine hrane u hranilišta. Divljač je tada sposobna da sama nađe hranu, a u hranilišta treba iznositi samo koncentrovanu hranu i dovoljne količine soli. Suprotno, ako je zima duga i jaka s velikom količinom padavina, tada svakodnevno treba iznositi hraniva koja se ne mogu zalediti. Jedna hranilica ide na 5-10 grla srneće divljači, jedno hranilište na 20 zečeva, jedno hranilište na 30-40 fazana i

Piše Jasmin Bećirović

jedna hranilica na pet jata jarebica.

Najveći probirač u toku zimske prihrane divljači je srneća divljač jer su grla u porastu, ženke su gravidne, srndaći su u periodu rasta rogovlja kada zahtijevaju najveće potrebe u hranjivim materijama. Zima je veoma nepogodna za srndaće jer ispod baste raste rogovlje, a jaki mrazovi mogu prouzrokovati promrzline u basty, što se kasnije odrazi na manju trofejnu vrijednost grla. Takođe, srndaći koji su u slabijoj kondiciji ne obećavaju uspješnu reprodukciju na proljeće. Za ishranu srneće divljači je potrebno dnevno oko 300 g kabaste hrane – sijena, 100 g koncentrovane hrane – kukuruza i 100 g krtolasto-sočne hrane – repe, čičoke, kelja. Pored dopunske hrane veoma je i važna i so. Za jedno grlo srneće divljači je potrebno godišnje oko 1 kg soli. Za zeca u ravničarskom lovstvu je potrebno 40 g kvalitetnog sijena lucerke i djeteline, 20 g kukuruza i 10 g stočne repe, čičoke, mrkve i kelja. To se pomnoži s brojem zečeva u lovištu i tako se izračuna koliko zečevima treba hrane tokom godine. Ptice imaju visoku tjelesnu temperaturu pa je potrebno obezbijediti onu hranu koja obezbjeđuje visoku energiju. Za jarebice je dnevno potrebno obezbijediti 20 g zrna pšenice, prosa, ječma, ovasa, sirka, suncokreta, opalg lišća lucerke, a za fazane ova količina hrane iznosi 50 g. Pored prihrane, u toku zime je potrebno razgrnuti snijeg i razbiti pokoricu na ozimim usjevima čije lišće jarebice koriste za ishranu.

Dakle, bitno je zimsku prihranu započeti već u jesen kako bi se životinje navikle i formirale zalihe za uspješno čekanje zime. Hrana se mora iznositi prije elementarnih nepogoda, a hrana mora biti kvalitetna. Praksa je pokazala da divljač i u najtežim vremenskim uslovima neće da jede neadekvatnu i nekvalitetnu hranu. Kukuruz i sijeno su osnovna hrana. Kukuruz u klipu može da posluži kao dopunska hrana fazanima, jelenima, divljim svinjama i djelimično snama. Za jarebice je zrnavlje kukuruza preveliko. Hrana se mora stavljati u hranilišta, a ne na zemlju jer se tako više razbacuje i kviri se. Ako hranilica posjeduje skladište za hranu, hrana mora biti pravilno uskladištena jer može doći do kvarenja hrane, a divljač takvu hranu neće jesti, a može doći i do intoksikacija.

Remington karabini

Remingtonovi obrtnočepni karabini koji su u potpunosti rađeni u SAD. Nisu primjer nepotrebnog luksuza, već pouzdane, precizne radne puške umjerene cijene, a pritom slavnog i prestižnog imena.

Remington, američka kompanija iz Medisona (Sjeverna Karolina) predstavlja najstarijeg proizvođača oružja u SAD, koji se tim poslom neprekidno bavi od osnivanja 1816. Trenutno je jedina američka firma koja samostalno proizvodi i vatreno oružje i municiju za njega. S godišnjim obrtom od preko 500 miliona dolara i predstavništvima u 55 zemalja širom svijeta, Remington je jedan od najvećih proizvođača streljačkog oružja. U svijetu preciznih pušaka, njihov Model 700 je najzastupljenija repetirka klasične koncepcije. Remington Model 700 zasnovan je na konstrukciji poznate puške Mauser 98, koju je inženjer Mike Walker prilagodio velikoserijskoj produkciji. Određene izmjenne su snizile troškove proizvodnje i prodaja je počela 1962. Za nepunih pola vijeka, Model 700 je postao sinonim za precizno oružje pravo iz kutije. Bez obzira

na tip kundaka, kalibar, dužinu cijevi i materijal, svaki Remington Mod. 700 je obrtno-čepna repetirka s trodjelnim zatvaračem (glava, telo i ručica), koji se bravi preko dva masivna brijega postavljena pod uglom od 1800. Čelo zatvarača je upušteno, pa obuhvata dno čahure cijelim obimom, a izbacivač čahura je cilindričan sa sopstvenom, spiralnom oprugom. Sanduk je izrađen glodanjem iz valjkastog otkivka. Ostali elementi se pakuju u skladu s traženom konfiguracijom.

Novi Remingtonovi taktički karabini su odlična i precizna oružja. Uz nekoliko jednostavnih zahvata i obilje raspoložive opreme na tržištu, predstavljaju sjajan izbor za onoga ko želi kompaktnu, laku i preciznu pušku, koju može jednako uspješno da koristi u lovu i na takmičenju. To svakako nije Sako ili Accuracy Internacional, ali su po preciznosti skoro uporedivi, za znatno manje novca.

Remington M700 XCR Compact

Model 700 XCR Compact (Extreme Conditions Rifle), tj. kompaktna puška za ekstremne uslove u kalibru .308 Winchester (7,62x51). Riječ je o laganom karabinu mase 3.400 g, ukupne dužine 1.010 mm sa 508 mm dugom cijevi od nehrđajućeg čelika tipa 416 sa pet žlijebova desnog koraka od 305 mm. Cijev je olakšana sa tri široke, plitke, uzdužne kanelure, a usta cijevi su obrađena ravno, pod uglom od 900, kao na takmičarskom oružju. Korak uvijanja cijevi dopušta korišćenje težih zrna do 168, pa čak i 175 grs. Zašto je ovo važno? Teži i posljedično duži projektili imaju povoljnije balističke osobine, naročito na većim daljinama, jer sporije gube brzinu. Da bi u letu bili stabilni, cijev iz koje su ispaljeni mora da ima odgovarajući korak uvijanja žlijebova, koji zrnima daju rotaciju oko uzdužne ose. Važi pravilo da što je projektil duži - potreban je kraći (tj. brži) korak uvijanja. Finiš na Modelu 700 XCR Compact je novi tri-nyte koji lijepo izgleda i olakšava rad mehanike, bez potrebe za podmazivanjem kliznih površina. Ovo je prednost u prašnjavom okruženju ili na niskim temperaturama kada se mazivo stegne, pa otežava manipulaciju. Okidač je novi 40-X Pro sa spoljnim podešavanjem. Cijela puška djeluje lagano i udobno, ergonomski je dobro riješena, pa potpuno prirodno legne u zgib ramena. Minus je što pri korišćenju težih laboracija puška snažnije

trza uz primjetan odskok cijevi, ali to nije bolno ni neudobno, ali usporava opaljenje sljedećeg metka, zbog vremena potrebnog za pronalaženje slike cilja u optičkom nišanu. Kundak na ovom modelu ima potpuni aluminijumski bedding, tj. šasiju na koju se montira kompletan mehanizam i cijev. Na prednjem dijelu potkundaka postoje dvije tačke za kačenje remnika koje mogu da se koriste i za postavljanje sklopivih nožica. Obojen je u neupadljivu, svjetlozelenu nijansu s mrežom tankih crnih linija koja se uklapa u veliki broj različitih ambijenata, a pritom nije naglašen kamuflažni dezen. Linije puške su klasične i jednostavne, bez mnogostrukih Picatinny šina i podesivih elemenata uobičajenih za taktičko oružje. Bez obzira na to, Mod.700 XCR Compact je veoma ozbiljna i ubojita sprava. U prosijeku, metak ispaljen iz cijevi dužine 508 mm zadržava nadzvučnu brzinu sve do 700 m kada počinje da gubi stabilnost. To je otprilike i granica za preciznu paljbu iz ove puške. Korisnici tvrde da bez problema grupišu pet hitaca u 50 mm na daljini od 400 m. Najbolji rezultati dobijaju se sa metkom Federal Gold Match i zrnom od 168 grs. S druge strane, to je prilično skupa municija, pa uz investiciju od oko 1.000 eura za oružje, plus optika, long range sport postaje prilično veliki izdatak.

Remington M700 SPS Tactical

Remington nudi rješenje i za ove probleme. U okviru serije Model 700 SPS (Special Purpose Synthetic) nudi se Model 700 SPS Tactical. Ovaj model nije standardna varmint puška (postoji posebna verzija za tu namijenu), već joj je u startu dodijeljena uloga lagane snajperke, koja se bez problema transportuje i koristi u svim vremenskim uslovima. Cijena mu je oko od 500 eura. Za taj novac dobija se zaista dobro oružje, koje pruža daleko više od očekivanog. Po dimenzijama i težini je identičan sa modelom 700 XCR Compact. Ali, postoje razlike. Cijev na modelu SPS je sa pet žlijebova, teška, takmičarska, punog profila, skraćena na 508 mm. Usta su obrađena upuštanjem pod uglom od 110 da bi se zaštitila od oštećenja i time očuvala preciznost. Izrađena je od karbonskog čelika, što znači da nije otporna na koroziju. Pored uobičajenog koraka od 305 mm, na verziji 700 SPS Tactical AAC-SD nudi se korak od 254 mm za super-teška, dalekometna zrna ili podzvučnu municiju, koja se koristi sa prigušivačem u rasponu težina od 168 do 220 grs. Zato je na vrhu cijevi narezan navoj za montažu prigušivača, gasne kočnice ili skrivača plamena. Ova verzija puške je skuplja za oko 50 dolara. Kundak je Hogue, najjeftiniji iz serije Over-Molded, što je rješenje prilično popularno među strijelcima skromnijeg budžeta. Nudi se u mat crnoj ili zelenoj boji. Linija kundaka je klasična, s nešto plićim i širim potkundakom, što ga čini podesnim za oslanjanje na dlan, ranac ili vrećicu sa pijeskom. Naravno, mogu da se postave sklopive nožice, ali za njih treba dodati još jedan nosač gajke za remnik. Ovaj tip kundaka ima samo dvije oslone tačke za mehanizam, ojačane aluminijumskim umecima. To se naziva pillar bedding i predstavlja sasvim prihvatljivo

rješenje. Dobra strana ovog kundaka je prijatan osjećaj pri držanju bez obzira na temperaturu, a presvlačenje spoljne površine mekom gumom sprečava klizanje šake i savršeno prigušuje udarce kundakom u čvrste predmete (to nije previše bitno, ali predstavlja prednost). Problem nastaje kada se potkundak šakom stegne malo jače. Elastičan materijal se lako ugiba pod prstima, pa dolazi u kontakt sa cijevi. Najlakše rješenje je brušenje i proširivanje unutrašnjosti kanala za cijev u potkundaku, što je neophodan zahvat za očuvanje preciznosti. Jednostavno je, ali je i iritirajuće raditi tako nešto na novom oružju. Okidač je novi, dvostepeni Remingtonov X Mark Pro trigger, sa spoljnim podešavanjem. Kratak hod i fabričko štelovanje sile okidanja na nešto preko 1,6 kg čini ga veoma upotrebljivim. Puška je dobro balansirana. Kočnica se lako i skoro bešumno pokreće desnim palcem. Ipak, čini se da su komande na 700 XCR Compact nešto ugađenije. I finiše na modelu SPS Tactical je jeftiniji - obično mat bruniranje. Naravno, sve ovo je bilo nužno da bi se zadržala prihvatljivo niska cijena za oružje, koje skraćeno nazivaju LTR (Light Tactical Rifle), tj. laka taktička puška. Ovaj model je munjevito osvojio korisnike, tako da je preuzeo tržište dijelu Remingtonovih snajperskih pušaka iz višeg cjenovnog ranga. Za novu remingtonku Model 700 SPS Tactical kruži priča da je u stanju da napravi izuzetno dobre rezultate sa municijom niže cijene i prosječnih performansi. S metkom Federal Gold Match od 168 grs pravi grupe od 0,3 MOA, a s jeftinijom Federal GMM se drži oko 0,45 MOA. Čak i sa jeftinim zrnima od 144 i 150 grs ne prelazi 1MOA. S municijom match kvaliteta, efikasan domet u rukama uvežbanog strijelca sigurno prelazi deklariranih 700 m.

Remington M700 SPS DM

Ovaj model je proizveden i dostupan u četiri popularna kalibra - .243 W i .30-06 S i magnumima 7 mm RM i .300 WM. Time je pokrivena sva naša i evropska lovna divljač. Među poznavateljima oružja, poznato je da sve „američke sedmice“ (obrtnočepni karabini Remington 700, Winchester 70, Ruger 77), koriste provjerenu evropsku mehaniku, zasnovanu na sistemu Mauser M98. Pri ručnom repetiranju zatvarača ovaj karabin se bravi preko dva čeona brijega, smještena pod uglom od 180 stepeni. Bregovi su kao i cijeli zatvarač tamno mat brunirani i svaki brijeg je dimenzija 11,2x11,2 mm, s tim što je Remington izbacio treći brijeg, koji se kod Mauser M98 nalazi u neposrednoj blizini ručice

zatvarača. Bregovi su urađeni iz jednog dijela s cilindričnim tijelom zatvarača prečnika 17,6 mm. Čelo zatvarača, koje može da primi kalibre prečnika čahure do 13 mm, upušteno je za čak 3,7 mm tako da je dno čahure utopljeno duboko u zatvarač. Cijev svojim krajem prekriva ovaj dio čela zatvarača i na kraju, sanduk prekriva u tom dijelu i zatvarač i cijev. Tako se na najrizičnijem dijelu svake puške nalaze čak tri snažna čelična prstena, sva tri u istoj ravni - jedan preko drugog. Svaki incident sa prskanjem čahure ili kapisle, biće maksimalno obezbijeđen izdržljivošću ova tri prstena. Unutar čela zatvarača je oštri zub izvlakača potiskivan oprugom, koji je dug u luku 5,5 mm. Na odgovarajućem mjestu, nasu-

prot izvlakača, nalazi se okrugli (3,5 mm) izbacaj, takođe potiskivan oprugom. I Remington je napustio koncepciju dugog, bočnog Mauserovog izvlakača i prešao na male unutrašnje izvlakače. To definiše i uvođenje metka iz okvira ili magacina u cijev. Naziva se push feeding ili control feeding - gurajuće ili kontrolisano hranjenje (uvođenje metka u cijev). Postoje zagovornici i jedne i druge koncepcije, a obje su pouzdane i trajne, pa nema mjesta isključivosti. Ručica zatvarača sa lijepim, nareckanim eliptičnim donjim dijelom je posebnim postupkom (srebrnim lotovanjem), spojena s tijelom zatvarača. Na zadnjem kraju zatvarača se nalazi čelična mat crna spojnica zatvarača iz koje izlazi svjetlo polirani udarač. Kraj ovog udarača služi i kao indikator nategnutosti udarnog mehanizma. Vidljiv je i u mraku lako može da se napipa. Cijev je navojem spojena sa čeličnim, mašinski obrađenim sandukom, na čijoj gornjoj površini su četiri vijka za prihvat baze optičkog nišana. Cijev je duga 610 mm, rađena od karbon čelika provjerenom metodom kovanja. Ima šest žlijebova s uvijanjem udesno i korakom od 1:10 inča za .30-06, .300 WM, 1:9,25 inča za 7 mm RM i 1:9,125 za kalibar .243 Win. Puška je ukupno duga 1.130 mm i ima masu od 3,35 kg.

Ima finu obradu usta cijevi (tzv. krunu) i spoljašnji prečnik u toj zoni od 16,6 mm. Spolja je cijelom površinom mat brunirana, tako da nije moguć odblesak svjetla sa cijevi. Remington je na modele M700 SPS ugradio svoj novi sklop potpuno podesivog obarača - The X-Mark pro adjustable trigger. Ovo je vrlo fini mehanizam koji može da se podesi spolja pomoću malog imbus ključa, koji se isporučuje uz pušku. Fabrički je naštelovan na 1,589 daN, a može da se smanji

Remington M700 SPS Varmint .243 Win.

Ovo je sportsko-lovna verzija prethodne puške. Umjesto okvira, ima magacin za četiri metka, s dnom vezanim na šarnir u prednjoj tački. Tu je i deblja, sportska cijev, duga 660 mm koja u zoni fino obrađene krune ima prečnik 21 mm. To utiče i na ukupnu dužinu i masu puške: 1.181 mm i 3.860 g. Kundak je od crnog hrapavog polimera, ali masivniji, sa tri škrge (prerezi za hlađenje) i priključcima za nožice (bipod) ili skidajuću pređicu za remnik. I ova sportska puška ima X-mark sklop obarača i besprijeckorno okidanje. I njena cijena je oko 800 eura.

Remington Semi Auto M750 Woods Master i M750 Synthetic

Ovo su poluautomatski karabini, koji se razlikuju samo u materijalu od kojeg je kundak. I drveni i polimerski poluautomat M750 prate slavnu i dugovječnu liniju modela Remington 7400 Woodmaster. Ovi gasni poluautomati mogu da se nađu u kalibrima .243 Win. i .30-06 S, opremljeni cijevima dužine 560 mm. Na cijevima su ugrađeni izuzetno kvalitetni mehanički nišani, kod kojih je zadnji potpuno podesiv po visini i pravcu. Mušica se lako i brzo stavlja u sredinu latiničnog slova U. Montiranje optike je jednostavno, poslije ugradnje baze nosača optičkog nišana, na gornju stranu sanduka. Poluautomat M750 brave u cijevi preko sedam asimetrično raspoređenih bregova, koje nosi jako rotirajuće čelo zatvarača, dok je zadnji dio zatvarača maksimalno smanjen i olakšan. Sve je povezano poluzjem i dijelovima kinematskog mehanizma koji je smješten u prednjem dijelu puške. Potkundak prekriva gasni cilindar,

ili poveća. Okidanje je izvanredno, sve površine, koje su u zahvatu, visoko su polirane, nema škrpe, pripremnog dugog hoda, ni propadanja obarača. I za ovu baznu lovnu i sportsko-lovnu verziju puške M700 SPS, okidanje se ocjenjuje visokom ocjenom. Punjenje ovog lovačkog karabina odvija se iz odvojivog kutijastog okvira, koji na donjoj strani ima dvije hrapave površine. Pritiskom na ova mjesta oslobađa se okvir. Kapacitet okvira je četiri standardna ili tri magnum metka. Moguća je dopuna puške umetanjem metaka i s gornje strane sanduka, kao na klasičnim sistemima Mauser M98. Od komandi M700 SPS ima još polugu kočnice koja u zadnjem sigurnosnom položaju S ipak dozvoljava manipulisanje zatvaračem. Tako se zamjena municije, ili dopuna, obavljaju sa sigurno ukočenom puškom. Kočnica je s desne strane sanduka, kao na Zastavinim karabinima. Neposredno ispred obarača je smještena sjajna poluga, koju kada pritisnemo nagore, lako izvlačimo zatvarač iz sanduka. Remington je ovaj karabin opremio crnim, hrapavim, polimerskim kundakom, jednostavnih čistih linija, s ugrađenim priključcima za lako skidajuće pređice remnika. Na potkovu kundaka je efikasn timer super cell. Tamno mat finiše metalnih dijelova i kundaka i umjerena masa, čine ovu pušku vizuelno manjom, nego što jeste. Hod zatvarača je lak, odsječan i dobro vođen. Kosa, ljevokasta rampa koja vodi metak iz okvira u cijev je pažljivo polirana. Uvođenje metka u cijev i ekstrakcija čahura i neispaljenih metaka je sasvim sigurno. Proizvođač, čijem renomeu nema šta da se prigovori, garantuje pogotke na 100 jardi (91,44 m) u krugu od 1 MOA (25,4 mm), što je visok standard za lovačke karabine. Ova lovna puška će sigurno biti omiljena kod lovaca, a košta oko 800 eura.

opругu zatvarača, klip, vezne poluge. Osnovno održavanje puške se obavlja kroz cijev, sa zatvaračem u zadnjem položaju, eventualno skinutim potkundakom. Detaljno rasklapanje ove puške ipak prelazi mogućnosti prosječnog lovca. Udarni mehanizam je u duraluminijumskom kućištu, za čelični sanduk puške vezan je pomoću dvije poprečne čivije. Okidanje je sasvim zadovoljavajuće, sa silom nešto većom od 2 daN. Poluautomat se često koriste u lovu pogonom ili na prosijecima, gdje nije uputno imati nisku silu okidanja. Mali pokretni segment štiti unutrašnjost sanduka od nečistoća i prati putanju zatvarača. Na zatvaraču je čelo upušteno, a izvlakač i izbacaj čahura su identični onima na obrtnočepnom modelu M700. Odvojivi kutijasti okvir prima četiri metka, njime se lako rukuje i čvrsto bravi u sanduk puške, bez opasnosti od ispadanja. Na dnu okvira je klizno dugme, čijim se pomijeranjem spušta donosač, što oslobađa zatvarač zadržan u zadnjem položaju. Kočnica je poprečno dugme, smješteno neposredno iza obarača. Na ovom kompaktnom i naoko lijepom poluautomatu, ugrađeni su fini drveni (Woods master) ili polimerski (Synthetic) kundaci. U oba slučaja su dobre ergonomije s debelim gumenim amortizerom na dnu. Remington M750 u drvetu košta oko 1.000 eura, a u polimeru nešto manje. Odišu starim sistemom izrade pušaka, kada je sve rađeno od metala. Puška je vizuelno dopadljiva, pouzdana i veoma kompaktna. Ko voli lov poluautomatskim karabinom, Remington M750 je odličan izbor: poseduje slavno ime, a jeftiniji je od konkurenata.

Optički i mjerni uređaj za idealan lov

Leica Rangemaster CRF 900

Iskustvo u razvijanju laserskih mjernih instrumenata i stoljeće ekspertize na obradi staklenih leća za dvoglede, mikroskope i kamere više su nego dovoljno pripremili njemačkog proizvođača optičkih elemenata Leica-u da stupi na sportsko tržište sa modelom LRF 900 - monokularnim mjeračem daljine.

Od 2000. godine, kružni crveni logo kompanije krasio je seriju redom sve manjih, lakših i sofisticiranijih uređaja. Najnoviji su Rangemaster CRF 900 i 1200, koji se od prethodnih Leica modela razlikuju po načinu držanja. Novi modeli drže se vertikalno u ruci za razliku od starijih koji su u ruci pri upotrebi postavljeni horizontalno.

CRF 900 ima maksimalan domet od 825 metara i predstavlja idealni model za različite vrste lova. Za određivanje daljine koristi nevidljivi laser potpuno siguran za oči. Na daljinama od 10 do 360 metara može pokazati grešku od +/- 1 metar. Vrijeme potrebno za pojedinačno mjerenje iznosi 0,85 sekundi. Dizajniran i prilagođen potrebama korisnika osigurava jasnu sliku mete uz držanje jednom rukom. Kvalitetna slika uz prikaz velike površine (10 m na 90 m udaljenosti), okular i +/- 3,5 regulator dioptrije čine da u jednom uređaju imate optički instrument uvećanja 7x i mjerni uređaj. Male težine od samo 220 g predstavlja idealnog saputnika pri dugotrajnom lovu.

Model CRF 900 nije neizbježan, ali jeste uređaj vrlo koristan tokom lova. Zahvaljujući malim dimenzijama - 113 x 75 x 34 mm - te veoma glatkim konturama, ovaj uređaj se jednostavno i bešumno može izvući iz džepa košulje. Vanjska neklizajuća obloga izrađena od karbonskog optičkim vlaknima armiranog kompozitnog materijala pruža siguran grip, čak i u uslovima jutarnje hladnoće s grubljim i ukočenim rukama. Vrlo precizno može odrediti veće udaljenosti manjih životinja i time doprinijeti većem ulovu. Kompaktnost, mala težina i jednostavnost mjerača udaljenosti imaju prednost nad dvogledima kada je u pitanju lov.

Upotreba CRF 900 ne može biti jednostavnija. Postavite okular i regulator dioptrije u željeni položaj i pogledate kroz monokularni daljinomjer s uvećanjem 7x. Pritisak na taster za mjerenje udaljenosti, koji je ugrađen na vrhu instrumenta, aktivira laser čiji se reflektovani snop registruje ovim uređajem.

Istovremeno se mali, crveni nišanski kvadratić pojavljuje na sredini leće. Ponovni pritisak na taster ispisuje udaljenost (crveni digitalni numerički prikaz) u metrima odmah ispod nišanskog kvadrata.

CRF serija modela ne uključuje trigonometrijski softver za kompenzacijsko računanje ugla. Ipak, modeli imaju mogućnost „scan“ moda. Ovaj mod se aktivira ako prilikom drugog pritiskanja tastera, isti držimo aktivnim čitavo vrijeme. U ovom slučaju udaljenosti se automatski ponovo registruju i ispisuju dok uređajem skeniramo različite mete.

Optičke i elektronske komponente ugrađene u ovaj uređaj osiguravaju optimalnu preciznost čak i na manjim pokretnim metama u svim vremenskim uslovima. CRF 900 ima LED ekran koji se automatski podešava svjetlosnim uslovima okoline. Za rad koristi jednu 3 V/Lithium CR2 bateriju, koja može izdržati 2.000 mjerenja na temperaturi od 20oC. Voodootporan je na dubinama do 1 metra, a isporučuje se u crnoj i zelenoj boji.

Svaki uređaj malih dimenzija i lagan kao Leica CRF 900, koji se pokaže jednako pouzdan i ubjedljiv, vrijedi cijene koja se na tržištu SAD kreće oko 600 dolara. Pri kupovini pažnju treba obratiti na podoznaku 40 518 jer se kod ove verzije vrijednost mjerenja prikazuje u metrima.

Na graničnom prelazu carinik našao lovcu pun kombi Seiko satova.
- Šta je ovo?
- Zar ne vidite, hrana za fazane.
- Ovo hrana, kakva hrana?
- Ja ću im dati da jedu. Ako hoće, neka jedu, ako neće, neka ostave.

Na lovačkom ispitu ispitivač pita kandidata:
- Zašto prvo vidimo plamen na vrhu cijevi, pa tek onda čujemo pucanj?
- Zato što su nam oči ispred usiju.

Na lovačkom ispitu pitaju kandidata:
- Koliko divokoza ima rogova?
- Divokoza ima pet rogova – uslijedi odgovor
- Odlično, rekli ste i više nego smo tražili – reče jedan od članova ispitne komisije.

- Stariji lovac obrati se mlađem:
- Popij nešto na moj račun, dobio sam uspomenu na platu.
- A što je to uspomena na platu? – upita ga.
- Penzija – objasni mu iskusni lovac.

- Lovac se s družinom malo poduže zadržao u gostionici pa malo više i popio. Došlo je i do remećenja javnog reda pa je stigla i policija.
- Imate li ikakvo opravdanje za vaše pijano stanje? – upita ga policajac.
- Da imam ikakvo opravdanje, već davno bih bio kod kuće – opravda se lovac.

- Na polaganju lovačkog ispita pitaju budućeg lovca:
- Na što morate posvetiti posebnu pozornost kad počete u lov?
- Na lovočuvara – odgovori buduću lovca.

Grupa lovaca za šankom razgovaraju uz piće:
- Ja sedam godina nisam ništa pio – reče jedan.
- A onda? – zapizase uglas ostali lovci.
- A onda me otac upisao u prvi razred osnovne škole!
- Na polaganju lovačkog ispita pitaju nesuđenog lovca:
- Zec ide livadom prema isklasanom žitu, što ćeš učiniti?
- Pucat ću u zeca prije nego uđe u žito.
- Pali ste.
- A zašto? – čudi se nesuđeni lovac.
- Ako je žito isklasano, znači da je vrijeme lovostaja.

- Popiješ li koju? – upitaše lovca.
- Kad meni netko ponudi čašicu pića, ja to smatram uvredom, ali ja sam jako fini gospodin i tu uvredu progutam – objasni im lovac.

IN MEMORIAM

Kurtović (Hazim) Čazim
(1925. - 2012.)

U osamdesetsedmoj godini života redove LD „Srndač“ Gračanica je zauvijek napustio naš Čazim, čiji je član bio još od 1958. godine. Za taj cijeli dugi lovački vijek bio je aktivan, disciplinovan i cijenjen među kolegama. Zbog svojih zasluga na unapređivanju lovstva dobio je više lovačkih priznanja i odlikovanja, a počasnim članom je postao prije šest godina.

LD „Srndač“ Gračanica

Salkanović (Ibrahim) Čamil
(1942. - 2012.)

Nakon kraće bolesti, u sedamdesetoj godini života, preminuo je naš Čamil zvani Sidran, član LD „Teočak“ još od 1972. godine. Kao zaljubljenik u prirodu, druženje i lovovanje, isticao se u svim lovačkim akcijama. Zbog čega je bio cijenjen a posebno među kolegama u LS „Centar“. Zbog svojih zasluga na unapređivanju lovstva odlikovan je bronзанom i zlatnom značkom, a proglašen je i počasnim članom. Zauvijek će nam ostati u sjećanju njegov smisao za humor i prepričavanje dogodovština. Neka mu je vječni rahmet!

LD „Teočak“

Džombić Sejdalija
(1929. - 2012.)

Prije dva mjeseca je preminuo naš Sejdalija, jedan od najstarijih članova LD „Majevica“ Srebrenik. Ostati će nam u trajnom sjećanju kao zaštitnik prirode i divljači, iskreno skroman i pošten, koji je zbog svojih zasluga na unapređivanju lovstva tokom preko četrdeset godina, dobio više lovačkih priznanja i odlikovanja. Počasnim članom je postao 2007. godine. Neka mu je vječni rahmet!

LD „Teočak“

ZANIMLJIVOSTI

U Hrvatskoj, na arheološkom lokalitetu Gradcu, nedaleko od ilčkog mjesta Bapske, arheolozi su pronašli rogove jelena kapitalca, stare 6.500 godina, a koji su kao trofej bili obješeni na zid prahistorijske kuće u kojoj su pronađeni. Procijenjeno je da je jelen, čiji su rogovi pronađeni, imao između 220 i 250 kilograma, rogove s 12 parožaka i izuzetno jaku ikričavost. U prapovjesno doba je bilo pravo umijeće uloviti takvu jednu životinju kamenim oružjem.

Kablovska TV u SAD osmislila je program samo za pse. Televizijski program pod nazivom TV Dog, osmišljen je tako da opusti i animira pse dok su njihovi vlasnici na poslu. Scene su snimljene iz pseće perspektive, objasnio je producent TV Doga Gilad Neumann, dodavši da na programu neće biti jakih zvukova kao što su pucnjava, eksplozije, jer takvi zvuci mogu biti veoma iritirajući za pse, već će zvukovi biti posebno obrađeni tako da prijaju psećim ušima. Kako psi vide plavu i žutu, ali ne i zelenu i crvenu, boje na TV Dogu također su prilagođene psima. Prema istraživanjima na psećem mozgu, na analognoj televiziji psi mogu da vide samo treperenje na ekranu. Međutim, nova tehnologija kao što je digitalna televizija i poboljšana produkcija promijenile su pseće opažanje slika, a veliki ekrani im dozvoljavaju da iz svakog dijela sobe vide sliku.

Lovačko društvo „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić Lovačka kuća na ponos Čeliću

Početkom juna ove godine, u organizaciji LS „Čelić“ - LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić, svečano je otvorena novoizgrađena lovačka kuća Plane, udaljena od centra Čelića oko dva kilometra. Zemljište za gradnju je svojevremeno darovao rahmetli hadžija Mehmed Gačević iz Čelića, čiji su potomci vrijedni, skromni, uzorni i sposobni članovi Sekcije „Čelić“. Ovaj velelijepi lovni objekt ima preko 140 kvadratnih metara korisnog prostora. U prizemlju je dnevni boravak s kuhinjom i terasom, a na spratu je spavaonica. Sve je izgrađeno od čvrstog građevinskog materijala i opremljeno kvalitetnim namještajem. Uramljene slike lovaca, vrijedni lovački trofeji i preparirani primjerci divljači krase prostorije dnevnog boravka, što je svojevrsan nakit ove ljepotice. Kako su istakli lovci LS „Čelić“, lovačka kuća Plane, osim lovcima, bit će na raspolaganju i planinarima, ekolozima i drugim zaljubljenicima ljepote prirode. Po riječima Čelićana, motiv za izgradnju ovog vrijednog lovnog objekta na ponos cijelog Čelića, bila je potreba za druženjem i

odmorom poslije lova. Izgradnju lovačke kuće pomogli su sponzori i donatori, prije svega Čelički preduzetnici, a od tih uspješnih privrednika posebno se istakao Muhamed Mrkaljević, vlasnik Mrkaljević d.o.o. Čelić.

Činu otvaranje lovačke kuće Plane prisustvovalo je oko stotinjak lovaca iz Čelića, Lopara, Tuzle, Brčkog i posebno dragi gosti iz Obrenovca kod Beograda. U ime organizatora, riječi dobrodošlice su uputili Semir Mehanović, predsjednik LS „Čelić“ i Hazim Mujkić, predsjednik LD „Vjetrenik-Šibošnica“, koji su prisutnima poželjeli dobro zdravlje, puno godina života i nezaboravnog lova. Poslije toga, Semir Mehanović, Hazim Mujkić, zajedno sa Džemalom Kahrmanovićem i Smajlom Mešićem, počasnim i uzornim lovcima iz Čelića, presjecanjem vrpce su zvanično otvorili ljepoticu Plane. Slavljeničko, veselo druženje povodom ovog posebnog događaja za Čelić, trajalo je do kasno u noć.

Komisija za informisanje
LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić

**OVDJE MOŽE BITI
VAŠA REKLAMA**

Obavještavaju se radne organizacije – pravna i fizička lica da ovu stranu LOVCA mogu iskoristiti kao reklamni prostor po mjeri sopstvene i autentične klase i interesa koji će omogućiti adekvatan uvid u ponudu, mogućnosti, uspješnost i djelokrug rada, na način da propagandno pojavljivanje afirmira kvalitet dostojan renomea, imena i sadržaja.

Za pojediniosti se možete informirati kod sekretara Saveza lovačkih društava TK, na broj telefona 035 277 525.

Istinski terenac Dacia Duster

5 GODINA
GARANCIJE
ILI 100.000 km

BENZINCI 105 ks OD 17.255 - 25.344 KM
DIZELI 90 i 110 ks OD 23.227 - 28.523 KM

www.dacia.ba Dacia. Pouzdana, bez obzira na sve.

DACIA
GRUPA RENAULT

GUMA T d.o.o. Šiški Brod bb, 75000 Tuzla, Tel. 035 321 103, e-mail: info@gumat.ba
Zadržavamo pravo tiskarskih i drugih pogrešaka, te izmjene cijena. Modeli na slici ovisi o cijeni i opremljenosti. U cijene je uračunat PDV.